

Maija-Pauliina Jussila

ISOVANHEMPIEN OSALLISUUS PÄIVÄKODIN ARJESSA

Sosiaalialan koulutusohjelma

2016

ISOVANHEMPIEN OSALLISUUS PÄIVÄKODIN ARJESSA

Jussila, Maija-Pauliina
Satakunnan ammattikorkeakoulu
Sosiaalialan koulutusohjelma
Joulukuu 2016
Ohjaaja: Levjärvi, Krista
Sivumäärä:40
Liitteitä:3

Asiasanat: päiväkotiympäristö, osallisuus, isovanhemmuus

Tässä toiminnallisessa opinnäytetyössä käsittelin isovanhemmuutta ja isovanhemmuuden osallisuutta päiväkodin arjessa. Opinnäytetyön tarkoituksena oli selvittää, että mikä merkitys isovanhemmilla ja isovanhempien osallisuudella on päiväkodin arjessa ja miten sitä saataisiin lisättyä. Opinnäytetyö perustui toiminnalliseen isovanhempien päivään.

Opinnäytetyön tavoitteena oli mahdollistaa isovanhempien osallisuus päiväkodin arjessa ja saada isovanhemmat enemmän huomioitua. Toiminnallista osuutta suunnitlessani pyrin huomiomaan niin isovanhempien kuin myös lasten osallisuuden. Pyrin toteuttamaan sellaisen isovanhempienpäivän, johon on helppo osallistua ja, että kaikki toiminta sopisi niin isovanhemmille kuin lapsillekin heidän iästään riippumatta.

Toteutin tämän opinnäytetyön Raumalla Sampaanalan päiväkodissa. Isovanhempien päivän toteutin 3-5-vuotiaiden ryhmässä. Isovanhempien päivään osallistui yhteensä 13 isovanhempaa. Toiminnallisessa osuudessa askarreltiin ja laulettiin yhdessä isovanhempien ja heidän lastenlastensa kanssa. Toiminnan lopussa isovanhemmat saivat tutustua lasten ryhmään ja pelata ja touhuta yhdessä lasten kanssa. Toiminnan jälkeen jaoin isovanhemmille palautelomakkeet, joissa he saivat arvioida toiminnan onnistumista, sujumista sekä sitä, että osallistuisivatko he tällaiseen uudestaan.

Opinnäytetyö osoitti sen, että isovanhempien osallisuus nykypäivän päiväkodissa on melko vähäistä. Heidät nähdään useimmiten ainoastaan lasten varahakijoina. Isovanhempienpäivänä sekä isovanhemmat että lapset olivat innoissaan ja pitivät päivää tärkeänä, mikä osoitti sen, että isovanhemmat ovat lapsenlapsille todella tärkeitä ja heidän osallisuutensa tulisi paremmin huomioida päiväkodin toiminnassa.

Toiminnan suunnittelun, toteutuksen ja arvioinnin lisäksi käsittelin opinnäytetyössäni yleisesti varhaiskasvatusta, päiväkotia ympäristönä, isovanhemmuuden merkitystä päiväkodin arjessa sekä heidän osallisuuttaan varhaiskasvatuksessa.

PARTICIPATION OF THE GRANDPARENTS IN THE EARLY CHILDHOOD EDUCATION

Jussila, Maija-Pauliina

Satakunnan ammattikorkeakoulu, Satakunta University of Applied Sciences

Degree Programme in Social services

July 2016

Supervisor: Levjärvi, Krista

Number of Pages:40

Appendices: 3

Keywords: kindergarden, participation, grandparent

The purpose of this study was to examine the role and participation of grandparents in the kindergarden.

The main objective of this thesis was to enable the participation of the grandparents in the kindergarden. Another objective was to yield an operating model for early childhood educators to use.

The approach of this study was functional and included a day for grandparents. This thesis was executed in Rauma at the Sampaanala kindergarden at the group of aged 3-5 children.

This study revealed that the participation of grandparents in the kindergarden is quite low. They are often seen only as the back-up plan for parents in the role of bringing and taking the child from the kindergarden.

During the day for grandparents I noticed that they were genuinely present and enjoying their time with their grandchild. They were pleased to explore the space and group of their grandchild's kindergarden. Also the children were really pleased of their grandparent's participation in their kindergarden. This thesis indicated that the role of the grandparents is very important at the lives of the children and the grandparent's participation should be more visible at the kindergarden.

SISÄLLYS

1 JOHDANTO.....	5
2 OPINNÄYTETYÖN TARKOITUS, TEHTÄVÄT JA TAVOITE	6
3 ISOVANHEMMUUS	5
3.1 Isovanhemmuus nykypäivänä.....	5
3.2 Isovanhemmuuden merkitys	6
4 OSALLISUUS.....	9
4.1 Osallisuuden määritelmä.....	9
4.2 Lasten perheiden ja isovanhempien osallisuuden näkyminen päiväkodissa	10
5 PÄIVÄKOTI YMPÄRISTÖNÄ	12
5.1 Oppimisympäristö.....	12
5.2 Fyysinen ympäristö.....	13
6 VARHAISKASVATUS	15
6.1 Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet	15
6.2 Rauman kaupungin varhaiskasvatussuunnitelma	16
7 TOIMINNAN SUUNNITTELU	18
7.1 Eettiset kysymykset	18
7.2 Yhteistyökumppani.....	19
7.3 Opinnäytetyön suunnittelu.....	20
8 TOIMINTAPÄIVÄN TOTEUTUS.....	25
9 KEHITTÄMISTOIMINNAN ARVIOINTI.....	30
9.1 Opinnäytetyön tavoitteiden arviointi	30
9.2 Toimintapäivän arviointi.....	31
9.3 Oman toiminnan arviointi.....	33
10 POHDINTA.....	37
LÄHTEET.....	40

LIITTEET

Liite 1. Kutsu

Liite 2. Hyvä Kotiväki

Liite 3. Palautekysely

1 JOHDANTO

Opinnäytetyöni aiheena oli järjestää Rauman Sampaanalan päiväkodille isovanhempien päivä. Kun keskustelin päiväkodin henkilökunnan kanssa siitä, että mikä aihe olisi heille tarpeellinen ja mikä aihe hyödyntäisi minun omaa ammatillista kasvuani, niin päädyimme yksimielisesti aiheena isovanhempiin. Tilaajallani oli ennestään jo todella hyvä kokemus valtakunnallisesta isovanhempien päivästä ja isovanhemmat ovat olleet innolla mukana päivässä ja osallistujia on ollut paljon. Itselleni isovanhemmat ovat juuri se vierain aihealue päiväkodissa ja tähän on hyvä saada lisää tietoa ja kokemusta, koska mielestäni isovanhemmat ovat yhä nuorempia, aktiivisia ja enemmän mukana lasten elämässä ja arjessa.

Valitsin tähän opinnäytetyöhöni keskeisimmiksi käsitteiksi isovanhemmuuden, osallisuuden, päiväkodin toimintaympäristön sekä varhaiskasvatuksen. Oma työtäni sekä tulevaisuutta ajatellen koen, että valitsemani käsitteet ovat juuri niitä keskeisiä asioita joihin tämä työni pohjautuu. Toimintaympäristön koen tärkeäksi, koska juuri tämän opinnäytetyön avulla pyrin saamaan isovanhemmat enemmän näkyviksi päiväkodin arkeen, nyt he ovat lähinnä vain lasten hakijoina eikä heitä päiväkodin ympäristössä ja arjessa juurikaan näy. Osallisuutta haluan painottaa, koska isovanhemmat ovat monelle lapselle elämässä todella tärkeitä, ja isovanhempia pitäisi enemmän osallistaa päiväkodissa ja antaa myös heille mahdollisuus osallistua lasta koskeviin asioihin ja erilaisiin tapahtumiin. Varhaiskasvatusta avasin käsitteenä, koska se on opinnäytetyöni perusta ja tulevan ammattini pohja.

2 OPINNÄYTETYÖN TARKOITUS, TEHTÄVÄT JA TAVOITE

Opinnäytetyön tavoite ja tarkoitus olivat selvillä jo alkuvaiheessa ennen toiminnallisen osuuden suunnittelua. Nämä tavoitteet on mietitty yhdessä Sampaanalain päiväkodin johtajan sekä ryhmän työntekijöiden kanssa. Tavoitteet ovat sellaisia, joiden on mahdollista toteutua. Opinnäytetyön tavoitteista keskustelin yhdessä tilaajan eli päiväkodin johtajan sekä myös koko päiväkodin työntekijöiden kanssa. Tärkeimmiksi tavoitteiksi asetimme isovanhempien paremman osallistumisen ja huomioimisen ja sitä kautta isovanhempien ja työntekijöiden välisen yhteistyön lisääntyminen ja paraneminen.

Tarkoituksena oli mahdollistaa yhdessä henkilökunnan kanssa isovanhemmille arvokasta yhteistä aikaa lastenlasten kanssa. Päiväkoti kokee tämän arvokkaana yhteistyönä sekä osallistavana toimintana, missä koetaan sukupolvien välinen kulttuurikasvatus sekä mahdollisesti saadaan arvokkaita ideoita sekä näkemyksiä lasten toiminnasta. Myös tärkeänä tavoitteena on huomioida lapset ja antaa myös heille tärkeä ja arvokas päivä yhdessä isovanhempien kanssa, mikä voi olla joillekin harvinaista. Lapset saavat tuntea itsensä tärkeiksi isovanhemmille myös kodin ulkopuolella. Sain hyvin vapaat kädet suunnitella toimintaa. Suunnitellessani toimintaa pyrin huomioimaan isovanhempien ikäjakauman, isovanhempia voi olla todella nuoria mutta myös vanhempia jolloin pitää huomioida heidän jaksamisensa.

Opinnäytetyössäni ensimmäinen tavoite on huomioida päiväkodin lasten isovanhemmat ja ottaa heidät yhden aamupäivän verran osaksi lasten arkea ja saada heidät tuntemaan itsensä tärkeiksi ja saada kokemuksen kuuluvan ja näkyvän päiväkodin arjessa. Mielestäni isovanhempien rooli on ihan liian pieni päiväkodissa, koska heidän merkitys lasten elämässä on kuitenkin suuri. Pyrin luomaan ennen kaikkea kaikille rennon sekä mukavan ilmapiirin, missä osallistuvat, niin isovanhemmat, lastenlapset kuin myös ryhmän työntekijät.

Toisena tavoitteena on saada toiminnallisen menetelmän kautta havainnoitua isovanhempien osallisuutta päiväkodissa sekä isovanhemman ja lapsenlapsen välistä suh-

detta sekä sitä, että millä mielin isovanhemmat tämän toimintakerran ottavat vastaan. Opinnäytetyöni parantaa varmasti myös isovanhempien sekä työntekijöiden välistä suhdetta, isovanhempien on helpompi viedä ja hakea lapset päiväkodista, kun tietävät ketä siellä on heitä vastassa. Harvemmin isovanhemmat tai muut sukulaiset pääsevät tutustumaan työntekijöihin tai päiväkotiympäristöön ja silloin lapsen hakeminen päiväkodista voi olla jännittävää ja se voi olla joillekin ensimmäisellä kerralla jopa pelottavaa.

Kolmantena tavoitteena pyrin saamaan tietoa isovanhempien ja lastenlasten välisestä vuorovaikutuksesta yhteisen askartelun ja laululeikin avulla, sekä sitä, että miten tällaista voitaisiin hyödyntää tai muokata vastaisuuden varalle. Tavoitteena on luoda päiväkodille valmis toimintamalli toiminnalliseen isovanhempien päivään. Toivon, että lapset saavat esitellä ylpeinä omia isovanhempiaan ja saavat päiväkodinarkeen jotain erilaista tekemistä ja toimintaa, jolloin lapset on myös huomioitu ja he saavat tuntea olonsa tärkeiksi.

Neljäntenä itselleni tavoitteena on tutustua isovanhempiin ja heidän erilaisiin näkemuksiin, saada heidän kanssa yhteenkuuluvuuden tunne ja saada tästä aamupäivästä-vinkkejä tulevaisuuteen. Isovanhemmilta voidaan saada arvokasta tietoa ja oppia mitä voidaan hyödyntää jatkossa.

Viidentenä tavoitteena on luoda isovanhemmille turvallinen ympäristö ilman muita häiriötekijöitä, hetki jolloin he voivat keskittyä olemaan vain lastenlasten kanssa. Usein jos isovanhemmat näkevät lastenlapsiaan esimerkiksi kotona, niin siinä voi olla ympärillä muuta sählinkiä, jolloin se oleellinen osuus eli lapsenlapsen kanssa oleminen saattaa jäädä taka- alalle. Tässä mahdollistuu myös se, että isovanhemmat pääsevät tutustumaan lähemmin päiväkotiympäristöön, sekä myös tietenkin lapsen ryhmän työntekijöihin. Tämä opinnäytetyöni on tehty juuri Sampaanalalan päiväkodin tarpeiden mukaan, jotta he saavat osallistettua isovanhemmat mukaan päiväkodin toimintaan, tätä varten haastattelin koko päiväkodin työntekijät, jotta saisin heiltä tähän näkökulmaa ja ideoita sekä toiveita. Koko päiväkoti otti tämän opinnäytetyön aiheen innolla vastaan ja heidän mielestään tämä on todella tärkeä aihe, johon on hyvä perehtyä. Isovanhemmat ovat olleet aikaisimpina vuosina valtakunnallisena isovanhempien päivänä sankoin joukoin mukana osallistumassa siihen.

3 ISOVANHEMMUUS

Mikäli haluaa olla isovanhempi, on pitänyt aikaisemmin haluta lapsia, ja jos unelmoi lapsenlapsista, niin on hyväksyttävä se, että omat lapset ovat aikuisia tai melkein aikuisia, ehkä jo kauan sitten kotoa muuttaneita. Lapsenlapsia haluava on itse keski-iässä tai sen yli. Isovanhempi on biologinen isoiso tai isoäiti ja se tarkoittaa sitä että, he ovat tulleet lapsen mummuksi tai vaariksi myöhemmin, oman lapsen elämänkulun mukana. On hyvä muistaa, että jokaisella pienellä sekä isolla lapsella on kyky sekä oikeus moniin rikkaisiin ihmissuhteisiin. (Arajärvi 1995, 6-7.)

Lapsella on neljä biologista isovanhempaa, tämän lisäksi yhä useammalla on vanhempien uusien parisuhteiden kautta tulleita isovanhempia. Yhteydenpito isovanhempien ja lastenlasten välillä vaihtelee monista eri syistä, esimerkiksi: isovanhemman iäkkyyden vuoksi, maantieteellisen sijainnin takia tai työssäkäynnin vuoksi. Myös lastenlasten määrä vaikuttaa siihen, että miten paljon isovanhempi yhtä lastenlastaansa näkee. (Rotkirch 2014, 176.)

3.1 Isovanhemmuus nykypäivänä

Nykypäivänä monet isovanhemmista muuttavat eläkeiällä eri puolelle Suomea. Harvoin isovanhemmat asuvat perheiden lähellä, monet isovanhemmista lähtevätkin viettämään eläkevuosia kaukaisiin maihin ja alun perin isovanhempi saattaa olla eri kulttuuriympäristöstä lähtöisin. Kun isovanhempi asuu kauempana, niin hänen ei ole helppo pitää yllä läheisiä suhteita lastenlapsiin, jotta tämä onnistuisi, niin siihen tarvitaan aitoutta sekä omien taitojen ja persoonan läsnä olemista. Kun pitkät matkat ovat esteenä näkemiselle, niin nykytekniikasta on huomattava apu yhteydenpitämiseen. Isovanhemmilla on paljon annettavaa, heillä on kokemusta sekä lapsena, että vanhempana olemisesta. Mummit ja vaarit saavat paljon iloa lasten kasvun seuraamisesta, suhde lastenlapsiin on usein ainutlaatuista. (Sassi, Tarkkonen, & Vaijärvi 2008,19.)

Vaikka nykypäivänä isovanhemmaksi tullaan aiempaa myöhemmin, niin iäkkäät ihmiset ovat yleensä terveempiä kuin ennen. Juuri syntyvyyden alenemisen vuoksi isovanhemmilla on aiempaa vähemmän lapsenlapsia, jonka vuoksi heillä saattaa olla mahdollisuus panostaa enemmän resursseja yksittäisiin lapsenlapsiin. (Tanskanen 2014, 14.) Kaikilla ei ole omia biologisia isovanhempia tai he asuvat kaukana, MLL:n kylämummit ja – vaarit ovat vapaaehtoisia, jotka toimivat lasten kanssa muun muassa perhekahviloissa, päiväkodeissa, kerhoissa tai kouluissa. Monet vapaaehtoisista tulevat mukaan, koska heidän mielestään ajan viettäminen lasten kanssa on mukavaa. Joillakin kylämummuilla tai vaareilla voi olla omia lastenlapsia ja toisilla ne asuvat kaukana ja kaikilla ei vielä ole lapsenlapsia. Yhteistä vapaaehtoisille kylämummuille ja vaareille on se, että he ovat aikuisia, jotka haluavat olla läsnä lasten arjessa sekä antaa omaa aikaansa. (Mannerheimin Lastensuojelun www- sivut.)

Nykypäivän isovanhemmat ovat aktiivisia, usein vielä työelämässä kiinni sekä kiireisiä harrastuksissaan. Nykypäivän isovanhemmat ovat opiskelleet laajasti, tehneet erilaisia töitä lähellä sekä kaukana ja he ovat kokeneet valtavan teknologisen mullistuksen. Isovanhemmat matkustavat, urheilevat, puhuvat kieliä sekä hallitsevat elämäänsä muutenkin kuin ainoastaan radiokanavia vaihdellen. Kiireetön sekä aikatauluton aika olisi yksi niistä tärkeimmistä lahjoista joita isovanhemmat voisivat lapsenlapsilleen antaa tässä kiihkeätempoisessa hipaisunäppäinkulttuurissamme. (Salomaa, Polón & Tuunanen 2013, 9.)

3.2 Isovanhemmuuden merkitys

Kun lapsenlapsi syntyy, niin se on yleensä hyvin merkittävä, elämää muuttava sekä jäsentävä tapahtuma. Isovanhempana oleminen kuuluukin arvostetuimpiin perherooleihin, ” Eläkeläiseksi en halua itseäni sanoa, mutta mummu, se on se tarpeellinen sekä hauska homma”. Lastenlasten merkitys isovanhemmille tulee esiin eri termeinä: ”kullannuput, valontuojat sekä tähtisilmä”, mikäli lapsenlapsia ei synny tai suhde heihin katkeaa, niin silloin koetaan usein suurta pettymystä ja surua. Isovanhemmat ovat kautta aikojen olleet perhe-elämän keskeisimpiä osia, varsinkin isoäidit auttavat omia aikuisia lapsiaan lastenlasten hoidossa ja perheen elättämisessä. Suomi on

ydinperheiden maa, vain ainoastaan 20 000 taloudessa isovanhemmat asuvat lastenlastensa kanssa. Suomalaisessa kulttuurissa korostuukin yksilöllisyyden merkitys myös sukulaisten välisissä suhteissa; eikä isovanhemmilla ole kovin selkeitä tehtäviä, muissa yhteisöllisyyttä korostavissa kulttuureissa isovanhemmille annetaan paljon enemmän oikeuksia sekä velvollisuuksia, ja heidät lasketaan myös useammin perheenjäseniksi. Viime vuosikymmeninä isovanhempien rooli on jälleen korostunut, alle kouluikäisistä lapsista lähes kaikilla on ainakin yksi isovanhempi elossa. Tämä on suuri muutos, kun verrataan aikaisempiin sukupolviin, joista moni ei koskaan tuntenut isovanhempiaan.

Nykypäivän isovanhemmat voivat tarjota aikuisille lapsilleen myös taloudellista sekä lastenhoito ja muuta käytännöllistä apua. Isovanhempien merkitys korostuu varsinkin elämän käännekohdissa, esimerkiksi kriiseissä kuten lapsen sairaus, perheen hajominen kuoleman tai avioeron vuoksi, työttömyys tai päihdeongelmat, näissä isovanhemman tuki voi olla kaikkien voimavara. Juuri se, että isovanhempi on ” sama kuin ennenkin”, tarjoaa lapselle tärkeää jatkuvuutta ja turvallisuutta silloin, kun oma vanhempi on kriisissä eikä jaksa keskittyä lapseen. (Fågel, Rotkirch & Söderling 2015, 5-6.)

Pohjoismainen hyvinvointivaltio tukee epäsuorasti mutta kuitenkin vahvasti isovanhempien mahdollisuutta olla yhteydessä lastenlapsiinsa. Isovanhempien kohtuullinen eläke sekä toimivat kulkuyhteydet auttavat perhesuhteiden vahvistumista. Niin sanottu normaali yhteydenpito isovanhemman ja lapsenlapsen välillä tuottaa heille vain hyvää. Monet tutkimukset osoittavat, että isovanhemman yhteydenpito on hyväksi vain tiettyyn rajaan asti, tämä kulkee usein päivittäisen hoivan kohdalla. Mikäli isovanhemmalla on pitkään jatkuva pääasiallinen vastuu pienen lapsen hoidosta, niin asetelma ei ole silloin lapsen kehityksen kannalta paras. Tällöin perheessä on usein muita ongelmia, lapsen oma isä ja äiti saattavat olla pidempään poissa, ehkä sairauden, eron tai kuolemantapauksen vuoksi. Isovanhempi saattaa rasittua liian suuresta vastuusta. Isovanhempi voi olla loistava isovanhempi, muttei välttämättä ole sitä lapsen ensisijaisena huoltajana. Isoäitien ja lapsenlapsen suhde on usein emotionaalisesti läheinen, kun taas isoisässä on enemmän autoritaarista otetta sekä suuttumusta, mikä vaikuttaa lapsen ja isoisän vuorovaikutukseen. Melkein kaikissa tutkimuksissa äidin suku on lapselle isän sukua läheisempi, kaikkialla Euroopassa äidinäidit hoitavat useimmin lapsenlapsiaan, toiseksi eniten äidinisät, kolmanneksi useimmin hoita-

vat isänäidit ja viimeisenä vähiten isänisät. Äidinäidin hoiva on monissa tutkimuksissa havaittu olevan myönteisin vaikutus lapsiin, tämän saattaa selittää se, että äidinäidillä on läheiset välit sekä lapsen vanhempaan, että myös itse lapseen. (Rotkirch 2014, 176-177.)

Mihin kaikkeen sitten isovanhemmalla on oikeus tai mihin häntä voi velvoittaa? Onko isovanhemmalla lupa kieltäytyä vastuusta, jos se ei tunnu sopivan omaan elämään? Isovanhemman omat voimat, omat tarpeensa, vakaumus, terveys sekä ennen kaikkea hyvinvointi asettavat myös isovanhemmille rajat. Kun puhutaan velvollisuuksista, niin tullaan moraalien alueelle ja silloin liikutaan herkällä alueella. Missään ei ole kirjoitettu isovanhemman oikeuksia ja velvollisuuksia. Näihin oikeuksiin ja velvollisuuksiin vaikuttavat monesti suvun omat käytännöt sekä perinteet sekä se, että miten edelliset sukupolvet ovat toimineet. Ristiriitaa syntyy jo siitä, kun elämme aivan toisenlaisissa olosuhteissa kuin esivanhempamme, tämän vuoksi on löydettävä uudet tavat toimia. Puhutaan lapsilähtöisyydestä, onko lapsella oikeus isovanhempiinsa sekä sukuunsa? Yleensä tähän vastataan myöntävästi, lapsella on luonnollisesti tämä oikeus ja silloin on myös oikeus isovanhemmilla lapsenlapsiinsa. Ehkä tässä rajusti muuttuvassa ajassamme tarvitaan isovanhempien yhdistystä muistuttamaan isovanhempien oikeuksista sekä velvollisuuksista. (Ijäs 2004, 77-78.)

4 OSALLISUUS

4.1 Osallisuuden määritelmä

Osallisuus koostuu oikeudesta saada tietoa itseään koskevista suunnitelmista, päätöksistä, ratkaisuksista, toimenpiteistä sekä niiden perusteluista ja mahdollisuuksista, oikeus ilmaista mielipiteensä sekä vaikuttaa näihin asioihin. Vastavuoroisuus on osallisuudessa olennaista, vaikuttaminen ei ole mahdollista, mikäli ei pääse mukaan asioiden käsittelyyn eikä saa niistä tietoa. Osallistuminen on toimintaa, missä osallisuus konkretisoituu. Oleellista tässä on, että mikäli lapselle ei synny kokemusta siitä, että hänelle tärkeät asiat ovat tulleet kuulluiksi ja niillä on ollut merkitystä, niin silloin ei voida puhua osallisuuden toteutumisesta. Jotta lapsi voisi osallistua, niin sen toteutuminen edellyttää työntekijöiltä valmiuksia tehdä yhteistyötä lasten kanssa, kuunnella heitä sekä ottaa heidän mielipiteet huomioon, yksittäisten työntekijöiden on vaikea hyödyntää omia valmiuksiaan, jollei organisaatio tarjoa siihen mahdollisuutta. Mahdollisuuksien luomisessa on kyse organisaatiokulttuurista sekä hyvin käytännöllisistä asioista kuten, onko käytössä lasten kanssa työskentelyyn soveltuvia tiloja, onko ajan käyttäminen lasten tapaamiseen luvallista ja voidaanko lasten kanssa tehtävä työ kirjata tietojärjestelmään. (Terveystieteiden tutkimuskeskus ja hyvinvoinnin laitos www- sivut 2016.)

Osallisuutta edistäviä tekijöitä on muun muassa: positiivinen kannustava ilmapiiri, selkeät rakenteet, kasvatuskumppanuus, palautteen antaminen, erilaiset yhteistyömuodot, yhteinen suunnittelu, tavoitteiden asettelu ja arviointi, halu osallistua, lapsikeskeiset menetelmät, toimintamuotona leikki, lapsilta tulevat ehdotukset ja niiden toteuttamisen tukeminen, arjessa joustavuus. Osallisuutta estäviä tekijöitä voi olla muun muassa: epäselvät roolit, kun kohtaamista ei tapahdu, toimintastrategian puuttuminen kasvatuskumppanuudesta, tarkka ja etukäteen luotu suunnitelma, arkuus yhteydenottamisessa, opettajan asettaminen ja asettuminen auktoriteettiasemaan, jännittäminen lapsen taitojen suhteen, vetäytyminen yhteistyöstä (vanhemmat, opettajat), testit ja arviot, lapsilähtöisyyden arvioiminen väärin sekä esiopetuksen arjen jääminen vieraaksi. (Turun yliopiston www- sivut.)

Lasten kertomusten tietoinen sekä systemaattinen kuunteleminen on päiväkotiarjessa todella tärkeää, jotta voisimme oppia tuntemaan lapset sekä huomioimaan lasten osallisuuden päiväkodissa. Kun kuuntelemme lasta, niin saamme arvokasta tietoa lapsista itsestään sekä samalla saamme tietoa, mitä pystymme hyödyntämään osana varhaiskasvatuksen arviointia ja kehittämistä. (Roos 2015, 18.)

Lasten kokemusten selvittämisen esteenä ovat useimmiten meidän aikuisten kiire sekä vuorovaikutustaitojen puutteet. Aikuisten onkin tarpeen perehtyä juuri lapselle ominaiseen tapaan toimia sekä ilmaista itseään, kuva voi kertoa lapsen maailmasta enemmän kuin tuhat sanaa (Nurmi & Rantala 2011, 35.)

4.2 Lasten perheiden ja isovanhempien osallisuuden näkyminen päiväkodissa

Kun mietitään, että miten päiväkotien henkilökunta voisi ”osallistaa” lasten vanhempia ja muita lapsen läheisiä, niin ensimmäisenä mieleen tulee käsite kasvatuskumppanuudesta. Eli yhteistyö ja suhde, joka pitää sisällään kahden osapuolen välisen kuuntelemisen, kunnioittamisen, luottamuksen sekä dialogin. (Kaskela & Kekkonen, 2006, 18, 38.) Tämä kasvatuskumppanuus tuo mukanaan vanhempien osallisuuden, koska käsite kasvatuskumppanuus korostaa vanhempien näkemyksiä sekä tietämystä omasta lapsestaan sekä antaa siten vanhemmille mahdollisuuden osallistua sekä vaikuttaa lapsen päivähoidon. Kasvatuskumppanuus mahdollistaa vanhempien osallisuuden sekä osallisuus on samalla myös osa kasvatuskumppanuutta. (Venninen, Leinonen, Rautavaara- Hämäläinen & Purola 2011.)

Kasvatuskumppanuus rakentuu lapsen perheen sekä päivähoidon välille jo ensimmäisestä yhteydenotosta, vanhemmilla niin kuin jokaisella päivähoidontyöntekijällä on tärkeä rooli hoitosuhteen aikana. Tämä kumppanuus perustuu juuri vanhempien sekä hoitohenkilöstön yhteiseen vuorovaikutukseen, jolloin tunne kumppanuudesta on molemmin puolinen. Päivähoidon henkilöstön tulisi kunnioittaa vanhemman asiantuntijuutta lapsen ensisijaisena kasvattajana sekä tukea tätä perhettä ammatillisesti kasvatustehtävässään sekä turvata lapselle hyvä päivähoido. (Rauman kaupungin varhaiskasvatussuunnitelma 2006, 31.)

Vanhempien osallisuuden lisääminen varhaiskasvatuksessa, vanhempia kuunteleamalla sekä heidän vaikutusmahdollisuuksiaan parantamalla on suomalaisen kulttuurin sekä yhteiskuntapoliittisen näkemyksen mukaista toimintaa, minkä avulla parannetaan varhaiskasvatuksen laatua (Hujala, 1999, 103).

Osallisuutta voidaan etsiä myös päiväkodin kasvatusyhteisöön kuuluvien aikuisten, niin vanhempien kuin myös henkilökunnan kokemuksista. Kun lapsi vasta harjoittelee sekä opettelee vaikuttamista ja tulkitsee maailmaa yhdessä aikuisen kanssa, niin aikuinen pyrkii löytämään paikkansa yhteisössä omiin arvoihin ja tapoihin vedoten. Tähän varhaiskasvatusyhteisöön kuulumisen on haasteellista niin lasten vanhemmille kuin henkilökunnalle, koska erilaiset maailmat kohtaavat arjen tilanteissa päivittäin. (Vasu, 2005.)

Päivähoitolaissa ei varsinaista osallisuutta sekä vaikuttamista koskevia säännöksiä ollut. Kuitenkin uuteen varhaiskasvatukseen on lisätty yleissäännös osallisuudesta sekä vaikuttamisesta, jota käsitellään sekä lapsen että lapsen huoltajien kannalta. Lapsen varhaiskasvatusta suunniteltaessa, toteutettaessa sekä arvioitaessa lapsen mielipide sekä toivomukset tulee selvittää, sekä on huomioitava lapsen ikä ja kehitys edellyttämällä tavalla. Lapsen huoltajille sekä myös isovanhemmille on annettava mahdollisuus osallistua sekä vaikuttaa lapsensa varhaiskasvatuksen suunnitteluun, toteuttamiseen ja arviointiin. Lapselle ja hänen huoltajille on toimintayksikössä järjestettävä säännöllisesti mahdollisuus osallistua varhaiskasvatuksen suunnitteluun ja arviointiin. (Varhaiskasvatustilain 7 b§.)

Lasten vanhempien osallisuus näkyy kokemuksena omasta merkityksellisyydestä sekä kuulluksi ja hyväksytyksi tulemisesta omaa lasta koskevissa asioissa, omasta pysyvyydestä sekä kyvystä olla hyvä vanhempi lapselle (Venninen ym. 2011). Huomattavaa on, että isovanhempien osallisuudesta päiväkodin arjessa ei juuri löydy tietoa, vaikka monelle lapselle he ovat tärkeitä kasvattajia ja voivat olla jopa suuremmassa roolissa lapsen elämässä kuin lapsen omat vanhemmat. Vanhempien eli huoltajien osallisuudesta löytyy paljon tietoa, mutta huoltajien ja kasvattajien moninaisuutta ei ole tarpeeksi huomioitu.

5 PÄIVÄKOTI YMPÄRISTÖNÄ

5.1 Oppimisympäristö

Jotta Oppimisympäristö olisi hyvä, niin sen tulisi vastata lasten kehityksellistä tasoa sekä antaa haasteita lapsen kehityksen eteenpäin viemiseksi. Ympäristön tulisi herättää lasten mielenkiinto uusien asioiden tutkimiseen sekä ongelmien ratkaisemiseen. Päivähoidon henkilökunnan, lasten ja lasten vanhempien pitäisi yhdessä suunnitella, rakentaa ja kehittää fyysistä sekä pedagogista ympäristöä. Oppimisympäristö on hyvä, kun se tarjoaa tilaisuuksia lasten omaehtoiseen pohdintaan, tutkimiseen, kokeiluihin sekä ongelmien ratkaisuihin. Oppimisympäristön tulisi herättää lapsessa halun oppia uusia asioita sekä kehittää lapsen omia kykyjään. Oppimisympäristön tulisi olla positiivinen, avoin, turvallinen sekä rohkaiseva. (Hujala, Puroila, Parrila- Haapakoski & Nivala 1998, 104.)

Suuri osa päivähoitopäivästä vietetään päiväkodin sisätiloissa, joissa kokoonnutaan yhteen sekä jakaudutaan pienempiin ryhmiin. Päiväkoti sisältää erilaisia yhteisiä tiloja esimerkiksi salin ja kirjaston, joihin yksittäinen lapsi kuitenkin voi päästä leikkimään vain harvoin. Päiväkodissa on kuitenkin omat tilat, joissa lapsi päivittäin toimii ja tämä ympäristö on lapsen merkittävin oppimisympäristö. Aikuisilla on suuri vastuu ja valta, kun suunnitellaan tilojen käyttöä, jakaessa vastuuta ryhmän ohjauksesta päivän eri tilanteissa. Päiväkotien tilaratkaisut vaihtelevat paljon, eikä kaikissa tiloissa ole välttämättä mahdollisuuksia muunnella tiloja joustavasti pienryhmissä toimimiseksi. Jotta arki olisi joustavaa, niin se vaatii aina tarkkaa suunnittelua ja porrastusta tilojen käytössä. Kuitenkin tiloja tärkeämpää on selkeä näkemys siitä, että aikuisten ohjauksella sekä päätöksillä on mahdollista järjestää lapsille turvallinen sekä viihtyisä arki. (Nivalainen & Mikkola 2009, 38-39.)

Ulkoilu kuuluu vahvasti suomalaiseen varhaiskasvatuksen traditioon, säätilojen sekä vuodenaajan vaihtelut tuovat arkeen valtavan määrän erilaisia vaatteita sekä varusteita

ta. Ulos mennään kaksi kertaa päivässä, 10 kertaa viikossa, 40 kertaa kuukaudessa ja yli 400 kertaa vuodessa. Eli lapsen päivähoitouraan saattaa mahtua 2500 pukemiskertaa, ja jos suurin osa niistä on odottelua, kaaosta sekä hermostuneita aikuisia, niin jotain pitäisi tehdä toisin. Uloslähdön sekä pukemisen voi tehdä myös mukavaksi tilanteeksi. Pukemaan oppiminen on yksi pienen lapsen tärkeimmistä motorisista taidoista, pukeutumistilanne on kohtaamista sekä yhdessäoloa aikuisen ja toisten lasten kanssa. Tähän hetkeen pitää vaatia tarpeeksi aikaa välttääkseen kaaoksen ja liian monta aikuista pienessä tilassa on kaaos. (Nivalainen & Mikkola 2009, 40-41.)

Mikä on ulkoilun tarkoitus? Aikuinen voi seistä pihalla ja paleltua tai sitten hän voi olla pelaamassa sekä leikkimässä yhdessä lasten kanssa. Kun yksi aikuinen valvoo 20 lapsen leikkejä päiväkodin pihalla, niin jäljelle jää vain liian suuri vastuun tunne. Yksittäisten ristiriitatilanteen selvittely herpaannuttaa aikuisen huomion loppuista lapsista. Aikuisen pitääkin olla siellä missä lapset ovat, aikuisia pitää olla riittävästi ulkona myös muulloinkin kuin keväällä. Työ pitäisi nähdä mahdollisuutena ulkoilla sekä liikkua joka päivä yhdessä lasten kanssa. (Nivalainen & Mikkola 2009,42-43.)

5.2 Fyysinen ympäristö

Toimintaympäristö sisältää fyysisen, toiminnallisen, psyykkisen, sosiaalisen, pedagogisen sekä kulttuurisen toimintaympäristön (Koivunen 2009, 179).

Lasten toimijuuden näkökulmasta päiväkodin fyysisellä ympäristöllä on oleellinen merkitys, päiväkodin fyysistä ympäristöä voidaan luonnehtia erilaisilla toiminnallisilla sekä sosiaalisilla kuvauksilla. Tila varustuksineen kiinnittää sekä paikantaa toimintoja, erottelee sekä yhdistelee ryhmiä ja yksilöitä. Tila määrittelee kohtaamisia toimijoiden välillä kehystämällä tilanteet, vuorovaikutukset sekä toimijat. Tilat eivät ole neutraaleja, vaan eri tavoin rakennettuja ja niiden yksityiskohdat, symbolit, materiaalit ja koristelu ilmentävät erilaisia asioita esimerkiksi vallankäyttöä. Päiväkodin fyysinen ympäristö ja tilat on yleensä järjestetty ikä- sekä kehitysajattelun mukaisesti, tilat on sopeutettu lapsen kokoon sijoittamalla tiloihin pieniä tuoleja, pöytiä ja sänkyjä. Tila on suunniteltu tietyille osallistujamäärälle sekä tietynlaisille osallistujien välisille suhteille.

Lapsia ympäröivät päiväkodin järjestys, rutiinit, rituaalit ja säännöt, mitkä mukailevat aikuisten aikatauluja ja työtunteja. Päiväkodin arkipäivässä lapsia ympäröivät fyysisen ympäristön lisäksi lukuista toiminnat, toiset lapset, henkilökunta ja muut, tilapäisesti päiväkodissa olevat lapset. (Lehtinen 2000, 32-33.)

Päiväkoti on yksi niistä sosiaalisista näyttämöistä, joissa pienet lapset tapaavat toisiinsa ja se on myös yksi tärkeimmistä kasvualustoista. Kun lapset kokoontuvat säännöllisesti yhteen paikkaan, niin tekee se mahdolliseksi tutkia lasten välistä vuorovaikutusta sekä myös lapsiryhmän suhdetta aikuismaailmaan, mitä edustaa päiväkodin henkilökunta. (Strandell 1995, 7.)

Sosiaalinen toimintaympäristöä kuvataan ryhmän sisäisellä toiminnalla, ryhmän dynamiikalla, tilassa olevien ihmisten välisillä suhteilla sekä vuorovaikutuksella. Tähän päivähoidon sosiaaliseen toimintaympäristöön sisältyy kaikki se mitä lapset sekä kasvattajat tekevät hoitopäivän aikana niin sisällä kuin myös ulkona. Lasten hoitoon tulo- ja kotiinlähtötilanteissa osallistuu lapsen tuoja sekä hakija myös sosiaaliseen ympäristöön. (Koivunen 2009, 183.) Päiväkodin tiimeiltä kysyttäessä näkemystä vanhempien tekemästä aloitteesta sekä siitä, että millaisilla tilanteissa niitä tehdään, (kysymyksissä pyydettiin arvioimaan ryhmän lasten vanhempien tekemiä aloitteita kuukausittain), niin määrällisesti aloitteita vanhempien kerrottiin tekevän haku- ja tuontitilanteissa sekä vasukeskusteluissa. Tiimi koki, että myös vanhempainilloissa vanhempien tekevän jonkin verran aloitteita. (Venninen ym. 2011.)

6 VARHAISKASVATUS

6.1 Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet

Varhaiskasvatus on lapsen suunnitelmallista sekä tavoitteellista kasvatuksen, opetuksen ja hoidon muodostamaa kokonaisuutta, missä painottuu erityisesti pedagogiikka. Varhaiskasvatuksen tavoitteen on tukea lapsen kasvua, kehitystä, oppimista sekä edistää lapsen hyvinvointia. Varhaiskasvatusta järjestetään esimerkiksi päiväkodeissa, perhepäivähoidossa tai joinain muuna varhaiskasvatuksena kuten kerho ja leikki-toimintana. Jokaisella alle kouluikäisellä lapsella on oikeus varhaiskasvatukseen, vanhemmat päättävät lapsensa osallistumisesta varhaiskasvatukseen, kuitenkin koulun aloitusta edeltävä esiopetus on toiminnallisesti varhaiskasvatusta. Esiopetus on velvoittavaa vuodesta 2015 asti. Opetushallitus varhaiskasvatuksen asiantuntijavirastona laatii sekä päättää nämä valtakunnalliset varhaiskasvatussuunnitelman perusteet, joiden pohjalta laaditaan paikalliset varhaiskasvatussuunnitelmat, päiväkodissa sekä perhepäivähoidossa jokaiselle lapselle laaditaan henkilökohtainen varhaiskasvatussuunnitelma (VASU). (Opetushallituksen [www-sivut](#).)

Varhaiskasvatus on pienten lasten eri elämänpiireissä tapahtuvaa kasvatuksellista vuorovaikutusta, minkä tavoitteena on edistää lasten tasapainoista kasvua, kehitystä sekä oppimista. Tässä tarvitaan juuri vanhempien ja kasvatuksen ammattilaisten kiinteää yhteistyötä, kasvatuskumppanuutta, jotta perheiden sekä kasvattajien yhteinen kasvatustehtävä muodostaa lapsen kannalta hänelle mielekkään kokonaisuuden. Tämä yhteiskunnan järjestämä, valvoma sekä tukema varhaiskasvatus koostuu hoidon, kasvatuksen sekä opetuksen kokonaisuudesta, se on suunnitelmallista sekä tavoitteellista vuorovaikutusta ja yhteistoimintaa, missä lapsen omaehtoisella leikillä on keskeinen merkitys. (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2005, 11.)

Varhaiskasvatuksen keskeisimpiä voimavaroja onkin ammattitaitoinen henkilöstö, jotta varhaiskasvatus olisi laadukasta, niin koko kasvuyhteisöllä ja jokaisella yksittäisellä kasvattajalla tulisi olla vahva ammatillinen osaaminen sekä tietoisuus. Varhaiskasvatuspalveluja tuottavat kunnat, järjestöt, yksityiset palveluntuottajat sekä myös

seurakunnat. Varhaiskasvatus, esiopetus osana tätä varhaiskasvatusta sekä perusopetus muodostavat lapsen kehityksen kannalta johdonmukaisen jatkumon. (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2005, 11.)

Varhaiskasvatuksessa onkin tärkeää painottaa lapsuuden itseisarvoista luonnetta, vaalia lapsuutta sekä ohjata lasta ihmisenä kasvussa. Varhaiskasvatuksen ensisijaisena tavoitteena on edistää lapsen kokonaisvaltaista hyvinvointia, kun lapsi voi hyvin, niin hänellä on mahdollisimman hyvät kasvun, oppimisen sekä kehittymisen edellytykset. Lapsi nauttii yhdessäolosta toisten lasten sekä kasvattajien yhteisössä ja kokee iloa ja toimimisen vapautta kiirettömässä sekä turvallisessa ilmapiirissä. Hyvinvoinnin edistämiseksi lapsen terveyttä sekä toimintakykyä vaalitaan ja lapsen perustarpeista huolehditaan. Lapsi kokee, että häntä arvostetaan, ja hänet hyväksytään omana itsenään, lapsi tulee kuulluksi ja nähdyksi ja saa vahvistusta terveelle itsetunolle. Lapsi kohdataan yksilöllisten tarpeiden, persoonallisuuden sekä perhekulttuurinsa mukaan ja lapsi kokee olevansa tasavertain riippumatta sukupuolesta, sosiaalisesta tai kulttuurisesta taustasta tai etnisen taustan alkuperästä. (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2005, 13-15.)

6.2 Rauman kaupungin varhaiskasvatussuunnitelma

Tämän opinnäytetyön tilaaja on Rauman kaupungin Sampaanalalan päiväkoti, joten Rauman kaupungin varhaiskasvatussuunnitelma kuuluu tähän opinnäytetyöhön.

Valtakunnallisten varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden mukaan jokaiselle päivähoidossa olevalle lapselle on laadittava oma varhaiskasvatussuunnitelma yhteistyössä lasten vanhempien kanssa. Tämä lapsen varhaiskasvatussuunnitelma on mukana henkilökunnan työvälineenä ja sen toteutumista arvioidaan säännöllisin väliajoin.

(Rauman kaupungin varhaiskasvatussuunnitelma 2006, 35.)

Rauman kaupungin varhaiskasvatuksen (2006,8) toiminta- ajatuksena on tarjota laadukasta ja monipuolista varhaiskasvatusta samalla tukien lasten yksilöllistä kehitystä sekä perheiden hyvinvointia. Varhaiskasvatuksen palveluissa otetaan huomioon per-

heiden erilaiset tarpeet sekä elämäntilanteet, varhaiskasvatuksesta lähtee kouluun yhteistyökykyinen sekä oppimisesta innostunut, iloinen lapsi. Eli päivähoito on kaikille raumalaisille lapsille sekä heidän perheilleen luotu laadukas, turvallinen sekä joustava palvelu, missä korostuu yksittäisen lapsen tarpeiden huomioiminen ja vertaisryhmässä toimiminen, kasvatuskumppanuus sekä päivähoitohenkilöstön ammatillisuus. (Rauman kaupungin varhaiskasvatussuunnitelma 2006, 8.)

7 TOIMINNAN SUUNNITTELU

7.1 Eettiset kysymykset

Tiedonhankintaan sekä julkistamiseen liittyvät tutkimuseettiset periaatteet ovat yleisesti hyväksytyjä, periaatteiden tunteminen ja niiden mukaan toimiminen on kuitenkin jokaisen tutkijan omalla vastuulla (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2007, 23).

Lähtökohtana tutkimuksissa tulee olla itsemääräämisoikeuden kunnioittaminen, antaminen ihmisille mahdollisuus päättää siitä, että haluavatko he osallistua (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2007, 25.)

Tähän opinnäytetyöni isovanhempien päivään osallistuminen oli vapaaehtoista eikä osallistumista tai kieltäytymistä tarvinnut selitellä. Opinnäytetyöhön liittyvät sopimukset on tehty asianmukaisesti ja hyvissä ajoin ennen opinnäytetyön tekemistä. Toiminnalliseen kertaan liittyvät palautteet sekä valokuvat on säilytetty asianmukaisesti työpaikan tietokoneella ja omalla muistitikulla ja ne on tuhottu toiminnan jälkeen. Toiminnan lopuksi jaetut palautekyselyt olivat sellaisia, että niissä ei kysytty palautteen antajan nimeä vaan palaute annettiin anonyymisti. Palautelappuja ei käytetty mihinkään muuhun kuin tähän opinnäytetyöhön. Isovanhempien päivästä valitut kuvat ovat sellaisia, joissa ei ole lapset tai isovanhemmat tunnistettavissa. Halusin kuitenkin tuoda elävyyttä opinnäytetyöhön kuvien avulla, niistä näkee edes pienen osan sitä aitoutta ja lämpöä mitä isovanhemmat ja lapset yhdessä kokivat. Kuvat tuovat myös uskottavuutta, siitä, että mitä oikeasti on tehty.

Kun suunnittelin toimintaa, niin halusin tehdä siitä sellaisen, että se ei velvoita osaan mitään erityistaitoja vaan se on kaikille niin lapsille kuin myös isovanhemmille iästään huolimatta mahdollisia. Tavoite oli matalan kynnyksen osallistuminen ja uskon, että se toteutui hyvin ja kenellekään ei jäänyt sellaista oloa, että ei olisi jotain kyennyt tehdä tai olisi jäänyt taka-alalle. Tämä opinnäytetyö on raportoitu ammattikorkeakoulun ohjeiden mukaisesti, lähteitä on käytetty runsaasti sekä monipuolisesti niin kirjallaisista lehtilähteisiin. Kun hain tähän opinnäytetyöhön eri lähteitä, niin

pyrin tarkastelemaan niitä luotettavuus sekä eettisen periaatteiden mukaan. Kun raportoin ja kuvaan tuloksia, niin pyrin siihen mahdollisimman totuudenmukaisesti.

7.2 Yhteistyökumppani

Tilajana opinnäytetyössäni toimi Sampaanalalan päiväkoti. Sampaanalaan päiväkoti sijaistaa Raumalla Sampaanalassa. Sampaanalalan päiväkodin tiloissa on 4 eri ryhmää joita ovat: Untuvikot 1-3 vuotiaille, Kuutit 3-5 vuotiaille, Pingviinit 3-5 vuotiaille sekä Peikot ryhmä 5-6 vuotiaille, mikä toimii myös erityisryhmänä, sekä Jäärät ryhmä 6 vuotiaille. Päiväkotiin kuuluu myös yksi filiaali ryhmä (eli ryhmä mikä sijaitsee eri rakennuksessa kuin pää talossa), tämä ryhmä sijaitsee ala-koulun tiloissa, Siili ryhmä on puolipäiväryhmä 6 vuotiaille. Päiväkodissa työskentelee lähihoitajia, lastentarhanopettajia, sosionomeja, avustajia, keittiöapulainen, keittiötyöntekijä, siivoaja sekä päiväkodinjohtaja. Päiväkodissa on jokaisella ryhmällä omat tilat, yhteinen iso liikuntasali käytössä, sekä ruokasali jossa muutama ryhmä käy syömässä. Sampaanalalan päiväkoti on vanha koulu, joten piha on todella iso ja aidattu. Piha on jaettu kahteen eri pihaan, pienemmille eli Untuvikoille on aidattu pienempi osuus, missä on erilaiset leikkivälineet, esimerkiksi vauvakeinut ja pienemmille sopivia leluja. Esi-kouluryhmä Jäärät toimii metsäeskarina, eli he ulkoilevat päivittäin metsässä ja heille onkin sitä varten pystytetty metsään kota, jossa välillä käydään esimerkiksi syömässä, kota on myös koko päiväkodin käytettävissä.

Sampaanalalan päiväkodin toiminta-ajatuksen päätavoitteena on myönteisen sekä kannustavan oppimisympäristön luominen: lapset saavat kokea perusturvallisuutta sekä iloa. Lapsilla on mahdollisuus toimia aktiivisesti sekä itseään monipuolisesti ilmaisten. Lapsia opastetaan toimimaan muiden kanssa erilaisissa sosiaalisissa tilanteissa toisiaan sekä toistensa erilaisuutta kunnioittaen. Lasten toiminnassa korostuu luonnossa liikkuminen, yhteistoiminnallisuus, itseohjautuvuus sekä omatoimisuus. Leikille suodaan riittävästi aikaa sekä myös mahdollisuuksia. Päiväkodin toiminnan lähtökohtana toimii kiinteä yhteistyö henkilöstön, lasten vanhempien ja koulun sekä lähiympäristön kanssa. Pyritään toiminnassa välittämään lapsille iloa sekä hyviä ko-

kemuksia ympäröivästä maailmasta. Päiväkodin tavoitteena on luoda lapselle kodinomainen kasvuympäristö sekä tarjota läheisyyttä ja onnistumisen kokemuksia itsetunnon vahvistamiseksi, perushoitotilanteet tarjoavat tilaisuuden päästä lapsen lähelle. Sylistä on helppo uskaltaa maailmaan. Sampaanalain päiväkotit haluavat kasvattaa lapsia suhtautumaan vastuuntuntoisesti luontoon sekä ympäristöön ja opastamaan kestävään kehitykseen, kaiken ei tarvitse olla aina uutta ja luonnonvaroja on mahdollista säästää monin keinoin (Sampaanalain päiväkodin toiminta- ajatus.)

Yleistavoitteita päiväkodissa on itsetunnon vahvistaminen, toisen huomioon ottaminen, sekä mielenkiinnon ja arvostuksen herättäminen luontoa kohtaan. Päiväkodissa jokaiselle lapselle laaditaan lapsen ikäkaudelleen sopiva henkilökohtainen varhaiskasvatussuunnitelma, tähän suunnitelmaan kirjataan lapselle omat tavoitteet kasvamisen sekä kehittymisen eri osa- alueilla. Varhaiskasvatussuunnitelman laadintaan osallistuvat lapsi, lapsen vanhempi/ vanhemmat sekä päiväkodin henkilökunta. Keskustelut käydään, kun lapsi aloittaa päivähoidon, syntymäpäivien aikana tai tarvittaessa, esiopetuksessa oleville lapsille laaditaan henkilökohtainen esiopetuksuunnitelma. Päiväkodin viikko- ohjelmaan kuuluu: kuvallista ilmaisua, liikuntaa, musiikkia, retkiä lähimetsään ja muualle sekä esikoululaisille esikoulutehtäviä (Sampaanalain päiväkodin toiminta- ajatus.)

7.3 Opinnäytetyön suunnittelu

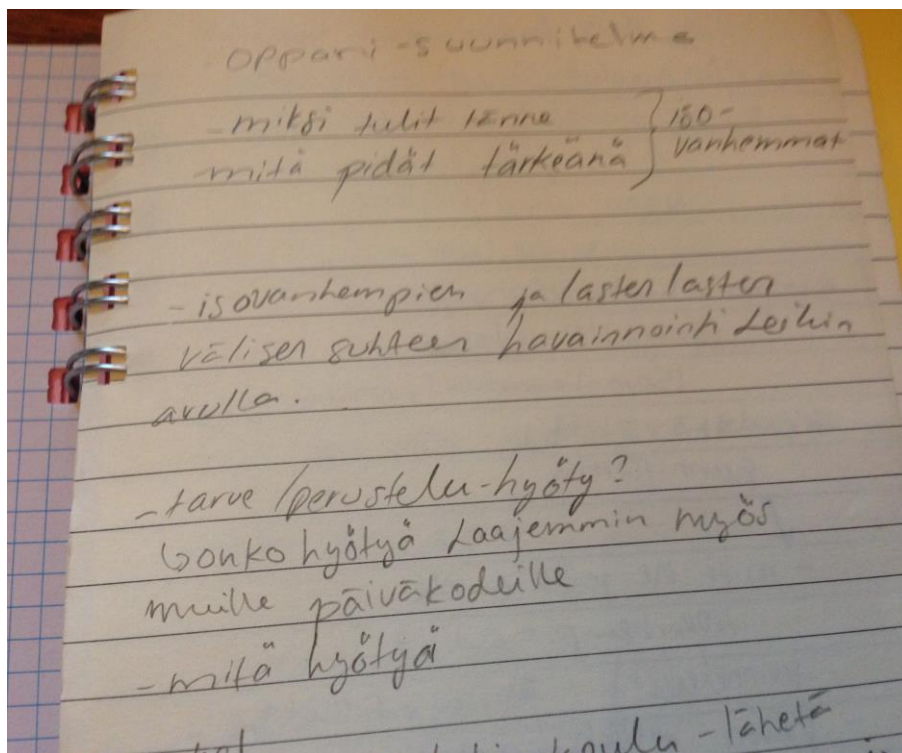
Toiminnallinen opinnäytetyö on työelämän kehittämistyö, mikä tavoittelee ammatillisessa ympäristössä toiminnan kehittämistä, ohjeistamista, järjestämistä tai järjeistämistä (Virtuaali ammattikorkeakoulu www- sivut).

Suunnitelmassa tulee esille se, että mitä teen, milloin, missä järjestyksessä, miten kauan viivyn kussakin prosessin vaiheessa sekä miten suhtaudun tutkielman tekemisen muuhun elämiseen. Tämän lisäksi voin joutua arvioimaan kustannuksista sekä ottamaan kantaa mahdolliseen aputyövoiman käyttöön. (Pihlaja 2001, 24).

Kun puhutaan kehittämistyöstä, niin voidaan toiminnan kulku jakaa päävaiheisiin: aiheen problematisointiin, aineiston keruuseen, analysointiin, tulosten tulkintaan, pohdintaan sekä raportin kirjottamiseen (Pihlaja 2001, 26.)

Ensimmäiset tapaamiset opinnäytetyön tilaajani kanssa oli hyvissä ajoin ennen varsinaisen suunnittelun alkamista, ihan aluksi aloitimme työskentelyn siitä, että mikä aihe palvelisi sekä minun ammatillista kasvuani, että myös päiväkotiyhteisöä. Itselläni toiveena aluksi oli tehdä opinnäytetyö leikin merkityksestä, koska alkuvuodesta vaihdossa Barcelonassa ollessani ymmärsin, että miten suuri merkitys leikillä on lapselle. Keskusteltuaamme yhdessä päiväkodin johtajan kanssa nousi kuitenkin isovanhemmuus vahvasti esille, se on ollut edellisinä vuosina päiväkodissa suuren suosion osoittama tapahtuma, mikä järjestetään joka vuosi joko valtakunnallisena isovanhempien päivänä tai sitten jonain muuna ajankohtana.

Päiväkodin johtaja teki alustavan kyselyn henkilökunnan toiveista ennen suunnittelun aloittamista. Päiväkodin johtajan mielestä isovanhemmuus on aiheena tärkeä ja isovanhempien päivä sopi ajankohtana minun opinnäytetyön tekemiseen, koska joka tapauksessa jokainen ryhmä olisi joutunut isovanhempien päivän järjestämään, niin oli loogista, että minä suunnittelen sen yhdelle ryhmistä. Isovanhemmuudesta aiheena olin todella innoissani, koska se on juuri minulle se vierain aihealue mihin ehdottomasti tarvitsin lisää kokemusta. Kun olimme valinneet aiheen, niin sovimme ajankohdaksi alustavaksi tapahtuman järjestämiseksi syksyn, kun päiväkodin ryhmät ovat aloittaneet omalla kokoonpanolla, kuitenkin virallisena isovanhempien päivänä sitä emme voineet järjestää, koska se olisi mennyt liian pitkälle minun valmistumisen kannalta. Ensimmäisestä tapaamiskerrasta jäi hyvä ja luottava mieli ja sainkin vapaat kädet lähteä suunnittelemaan toimintaa kesän ajaksi. Tämän jälkeen pidimme pienessä ryhmässä koulun opinnäytetyön ohjaajani kanssa tapaamisen, jossa saimme esitellä alustavan opinnäytetyön suunnitelman ja saimme myös kysellä tarpeellisia kysymyksiä sekä jakaa meidän opiskelijoiden kesken kokemuksiamme, osa oli jo tehnyt työtään pidemmälle kuin toiset, joten tapaamisesta sai hyviä vinkkejä ja ohjeita.

Kuva 1. Ensimmäisiä muistiinpanoja.

Kun kesä oli ohitse ja päiväkodinryhmät alkoivat pyöriä kesäpäivystyksen jälkeen, niin sovimme uuden tapaamisen päiväkodilla. Johtaja oli jo alustavasti kysellyt päiväkodin henkilökunnan toiveita opinnäytetyön toteutustapaan sekä siitä, että miten heidän mielestään päiväkotit tästä hyötyvät. Ilokseni koko päiväkotit otti minut innolla vastaan. Päiväkodin työpaikkakokouksessa oltiin sovittu siitä mille ryhmälle isovanhempien päivän suunnittelen, joten sovin tämän ryhmän Pingviinien kanssa toteutusajaksi 21.9.2016. Sovimme tällä tapaamiskerralla, että suunnittelen tuokion ja tapamme koko ryhmän aikuisten kanssa paremmalla ajalla. Suunnitteluvaihe jatkui siten, että pohdin toimintaa, miten saisin siitä sellaisen, että ei olisi liikaa ohjelmaa sekä toiminta olisi tarpeeksi selkeää ja toteutettavissa. Pohdin toiminnan aikaa, koska sen piti tapahtua 8-11.15 aikavälillä, että miten saisin siihen mahdutettua kaiken toimintaosuuden. Tapasimme Pingviinien aikuisten kanssa 23.8 ja kerroin oman ehdotukseni: Kokoontuisimme Pingviinien tiloissa ja aluksi esittelisin itseni ja kertoisin päivän kulusta, sen jälkeen olisi aamupiirin vuoro, jonka jälkeen menisimme ruokasaliin (riippuen osallistujamäärästä pitääkö jakaa ryhmä esimerkiksi puoliksi). Tämän jälkeen olisi askartelun vuoro ja tötterön koristelu, josta siirtyisimme tötterötanssiin ja yhteiseen loppulauluesitykseen. Lopuksi olisi kahvitus ja jos jää aikaa niin isovan-

hemman ja lapsenlapsen yhteistä leikkimisaikaa. Halusin tehdä kutsukortin väliin lapsista kirjamerkin, johon lapsi tekisi itse tupsun. Tämä idea sopi hyvin työntekijöille ja ehdotin itse, että voisin kirjamerkkejä varten mennä kuvaamaan lapset, jotta tutustuisin lapsiin edes vähän ennen itse tapahtumaa. Suunnittelin kutsukortin, johon tekisin liitteeksi (liite 1) kutsun.

Sovimme seuraavaksi tapaamiskerraksi 31.8 jolloin vein tulostetut kutsut ryhmään. Tällöin jo luulin, että minulla olisi ollut selkeät suunnitelmat ja seuraavana päivänä 1.9 menisin kuvaamaan lapset kirjamerkkiä varten. Ryhmän työntekijät ehdottivat, että jos kirjamerkin voisi antaa vasta itse toimintapäivänä, jotta heille jäisi enemmän aikaa lasten kanssa kirjamerkkien tupsujen askartelemiseen ja kutsut saataisiin lähetettyä nopeammin koteihin. Kun tätä sitten aloin miettiä, niin tajusin, että kirjamerkit ovat paljon parempi antaa vasta muistoksi tuokion päätteeksi, jotta ne varmasti menevät juuri isovanhemmille, eikä kutsun välissä huku lapsen kotiin. Tuokion lopetuksessa onkin hyvä käydä sitä läpi, että mikä merkitys tällä kirjamerkillä on ja kertoa samalla isovanhemmille lukemisen tärkeydestä lapselle. Tässä kohtaa sovimme, että talouspaperihylsyjä ei kerkeä toimintapäivänä askartelemaan vaan työntekijät tekevät ne lasten kanssa etukäteen valmiiksi. Suunnitelman aikana muuttui myös se, että tajusimme askartelun tekniikan ongelman. Askartelun oli tarkoitus toteuttaa painanta-tekniikalla, niin se ei kerkeäisi kuivumaan askartelua varten, joten päätimme toteuttaa elefanttiaskartelun piirtäen kädenjäljen paperille.

1.9 suunnitelmana oli mennä kuvaamaan päiväkodissa Pingviinien paikalla olevat lapset (varmistin ryhmän aikuisilta, että kaikilla lapsilla oli kuvauslupa) ja sopia sitten uusi palaveri, kun osallistujamäärä olisi alustavasti selvillä. Suunnittelimme, että lopetuksena otettaisiin yhteisleikki nimeltään: lintu lensi oksalle, koska se on ryhmälle entuudestaan tuttu ja he harjoittelisivat sitä päiväkodissa lasten kanssa lisää.

Viimeinen suunnittelupalaveri pidettiin 19.9 pari päivää ennen isovanhempienpäivää. Palaveriin osallistui ryhmän kaikki kolme aikuista sekä avustaja ja päiväkodin johtaja. Tässä viimeisessä suunnittelupalaverissa tuli vielä hyviä huomioita esille. Esim. heräsi kysymyksiä siitä, kun osallistujia oli kyselyn mukaan tulossa 17 ja yhdelle lapselle osallistuisi 4 isovanhempaa, niin annetaanko heille myös vain yksi kirjamerkki mukaan vai pitäisikö joka talouteen antaa oma Päädyimme tekemään jokai-

seen talouteen omat kirjanmerkit. Lastentarhanopettaja lupasi vielä leipoa mustikka-piirakkaa yhdessä lasten kanssa kahvitarjoilulle ja minä kävisin ostamassa keksejä huomioiden lasten ja isovanhempien allergiat. Suunniteltiin vielä tarkemmin työnjat, miten organisoin työtehtävät, kuka hoitaa kahvituksen ja niin edelleen. Yksi tärkeistä tavoitteista oli havainnoida isovanhempien ja lasten välistä vuorovaikutusta, joten sovimme, että yksi lastentarhanopettaja seuraa minua ja tilaaja havainnoi isovanhempien käyttäytymistä ja lähihoitaja sekä avustaja jäävät niiden lasten kanssa keneltä ei osallistu yhtään isovanhempaa, tällöin pystyn itse keskittymään isovanhempien ja lasten ohjaamiseen ja heidän kanssaan olemiseen. Lisähommana päätin tehdä vielä kansiota tapetista, joihin isovanhemmat saavat kerätä askartelut mukaansa, isovanhempien on helpompi viedä kansiossa askartelut kotiin. Sovimme myös palaverissa, että lähihoitaja joka jää niiden lasten kanssa joilta ei osallistu yhtään isovanhempaa, niin käy lasten kanssa läpi isovanhemmuutta ja minä kirjoitan laput lastenkotiin kirjamerkin mukana, että mikä kirjamerkin tarkoitus on ja mihin se liittyy. (liite 2).

Suunnitteluvaiheessa kävi esille myös se, että kun ensimmäiset saavat askartelunsa valmiiksi, niin mitä he sitten tekevät, joten siihen piti vielä keksiä ratkaisu. Koska kirjamerkit jaetaan lopuksi muistoksi, niin päätin viedä kirjoja esille. Kun askartelu on valmis, niin saa mennä lukemaan isovanhemman kanssa. Myös talouspaperihylsyt päätin askarrella toiminnallisessa tuokiossa, koska ryhmä ei niitä ollut ehtinyt koristelemaan etukäteen. Lopussa päiväkodin johtajan kanssa keskusteltaessa, päätimme yhdessä, että suunnittelen kirjallisen palautekyselylomakkeen, jonka jaan tuokion lopussa. Palautekyselystä tulisi ilmi se, että miten isovanhemmat viihtyivät ja osallistuisivatko he uudestaan tällaiseen tapahtumaan, saataisiin palautekyselyn avulla selville isovanhempien fiiliksiä tapahtumasta.

8 TOMINTAPÄIVÄN TOTEUTUS

Sovimme ryhmän kanssa, että menen paikalle klo 8.00, isovanhemmat oli kutsuttu klo 9.00. Minulla oli hyvin tunti aikaa laitella askartelumateriaalit ja muut tarvittavat valmiiksi ennen isovanhempien tuloa. Olin isovanhempia vastassa, kun heitä alkoi saapua päiväkotiin, otin heidät vastaan ja ohjeistin heitä mihin voi esimerkiksi takin laittaa. Olin lasten seurassa heidän odottaessa isovanhempiaan ja osa ei malttanut odottaa, että juuri heidän isovanhempansa saapuisi. Melkein kaikki ilmoittautuneet isovanhemmat olivat saapuneet 9.00 mennessä ja aloimme aloitella, jotta pysyttäisiin aikataulussa. Kaiken kaikkiaan isovanhempia osallistui tapahtumaan yhteensä 13, yksi lapsista sairastui ja häneltä jäi osallistumatta 4 isovanhempaa. Aloitin esittelemällä itseni sekä kertomalla päivän aikataulusta, tämän jälkeen ohjasin puheenvuoron lastentarhanopettajalle, joka piti aamupiirin tuttuun tapaan.

Aamupiirissä osa lapsista kertoi todella reippaasti oman nimensä ja osa lapsista ei halunnut osallistua siihen lainkaan, vaan halusi istua isovanhemman sylissä ja emme lastaväkisin aamupiiriin pakottaneet. Aamupiirin jälkeen ohjasin isovanhemmat lasten kanssa ruokasaliin ja kerroin, että mennään istumaan pöydän ääreen. Koska osallistujia oli vain 13 ja lapset, niin hyvin mahduttiin kaikki samaan tilaan, eikä tarvinnut ohjata muualle askartelemaan.

Kun kaikki isovanhemmat ja lapset olivat löytäneet istumapaikan, niin kerroin tarkemmin askartelun vaiheet, että mitä siihen tarvitaan ja mitä siinä on tarkoitus tehdä. Oli helppo keskittyä vain kertomaan askartelusta, kun ryhmän työntekijät jakoivat sovitusti sinä aikana tarvittavia välineitä. Näytin vielä valmiin mallin minkä olin valmiiksi tehnyt ja kerroin kun saa molemmat askartelut valmiiksi, niin saa mennä lukemaan kirjoja lapsenlapsen kanssa. Askartelun aikana kiersin katsomassa, miten askartelu etenee, sekä samalla kuvasin tilannetta ja annoin lisäohjeita niitä tarvitseville.

Kuva 2. Isovanhempien päivän askartelut.

Kuva 3. Askartelua isovanhemman avustuksella.

Kuva 4. Valmis askartelu.

Kun suurin osa alkoi jo olla valmiina, niin kehotin myös niitä muita, jotka olivat jo melkein valmiina, niin pikkuhiljaa siirtymään tötteröaskartelut mukana pöydistä. Tässä vaiheessa päiväkodin johtaja alkoi valmistella kahvitusta ja yksi lastentarhanopettaja alkoi siivota pöytiä. Toiselle lastentarhanopettajalle olin delegoinut musiikin soittamisen.

Kun me kaikki olimme valmiina yhteisessä ringissä, niin kerroin tötteröleikin idean eli talouspaperihylsy laitetaan isovanhemman ja lapsenlapsen otsan väliin, pidetään käsistä kiinni ja tanssitaan. Ensimmäisenä halusin soittaa perinteisemmän laulun joka olisi tutumpi laulu myös isovanhemmille. Tanssin aikana huomasin, että osa lapsista halusi tanssia keskenään ja osa isovanhemmista huilasi penkeillä, yksi lapsi ei halunnut mennä tanssimaan, joten ohjasin yhtä lasta hakemaan häntä ja he menivätkin lopuksi keskenään tanssimaan. Toisena lauluna otin vähän nopeamman laulun, mikä on kuulemma päiväkodissa lasten suuri suosikki. Lapset innostuivat tästä ja vielä viimeisenä lauluna halusin ottaa lapsille tutun laulun, mikä osoittautui lasten suosikiksi ja oli täydellinen lopetus tälle leikille.

Tämän jälkeen oli yhteisen laululeikin aika: Lintu lensi oksalle. Lapset olivat harjoitelleet sitä päiväkodissa, joten se oli heille tuttu, isovanhempien rooli tässä oli vain mennä lasten kanssa tanssimaan, kun heitä tullaan hakemaan. Tämän leikin olin delegoinut lastentarhanopettajalle, koska en tiennyt miten he ovat tätä leikkineet. Yh-

dessä lauloimme ja leikimme tämän muutamaan kertaan ja sen jälkeen opastin vielä pöytien ääriin istumaan.

Loppuun halusin vielä kertoa lukemisen merkityksestä ja päätin jakaa samat laput myös heille mitkä menivät niille kotiin, jotka eivät paikalle päässeet (liite 3). Kerroin tästä muutamalla sanalla ja luin loppuun runon ja kerroin, että tämän jälkeen on kahvitarjoilun aika ja sen jälkeen on aikaa yhteiseen touhuamiseen lapsen kanssa. Lapset saivat itse jakaa omat kirjamerkkinsä ja minä jaoin kansiot isovanhemmille mihin he saivat kerätä askartelut.

Kuva 5. Kahvittelua.

Loppuun jäi enemmän aikaa, kun oli suunniteltu mutta kahvituksen jälkeen sai omaa tahtia siirtyä ryhmän tiloihin, jonne olimme laittaneet esille eri pelejä pelaamista varten, tai sai piirtää sekä tutustua ryhmän tiloihin. Lasten innostus oli käsin kosketeltavaa, osa siirtyi heti lempipeliinsä isovanhemman kanssa, osa alkoi askarrella ja osa meni jopa ulos isovanhempien kanssa. Lapset, jotka eivät osallistuneet tähän tuokioon, niin olivat jo ulkona, joten päätimme, että kun isovanhempi lähtee, niin lapsi menee ulos. Tämä mahdollisti sen, että niillä lapsilla, joilla vielä on isovanhempi päiväkodissa, oli mahdollisuus vielä rauhassa pelaila.

Jaoin vielä lopuksi isovanhemmille palautekyselylomakkeen (liite3). Tarkoitus oli, että se täytetään kotona mutta moni isovanhempi halusi täyttää sen mielellään heti ja annoin siihen mahdollisuuden. Osa isovanhemmista oli loppuun asti klo 11.15, mikä oli todella hieno asia. Isovanhemmalla ja lapsella oli aikaa pelata yhdessä vanhempia

lautapelejä esimerkiksi Afrikan tähteä ja myös mahdollisuus tutustua uusimpiin lautapeleihin. Minulla oli tässä kohtaa aikaa keskustella isovanhempien kanssa ja he mielellään juttelivat kanssani. Päällimmäisenä tunnelma oli rento ja lämmin. Olin todella tyytyväinen suoritukseeni ja myös kaikkien ryhmän työntekijöiden panostukseen. Kiitin isovanhempia osallistumisesta ja kun kaikki olivat lähteneet, niin menin siivoamaan ruokasalin. Sovimme työntekijöiden sekä päiväkodin johtajan kanssa, että pidämme palautekeskustelun myöhemmin erikseen työntekijöiden sekä päiväkodin johtajan kanssa. Kuitenkin tuokioni loputtua jäin vielä hetkeksi keskustelemaan päiväkodin johtajan kanssa.

9 KEHITTÄMISTOIMINNAN ARVIOINTI

9.1 Opinnäytetyön tavoitteiden arviointi

Opinnäytetyöni ensimmäinen tavoite oli huomioida päiväkodin lasten isovanhemmat ja osallistaa heidät aamupäivän verran osaksi lasten arkea sekä saada isovanhemmat tuntemaan itsensä tärkeiksi. Tavoitteena saada isovanhemmille tämän päivän myötä kokemuksen kuuluvan ja näkyvän päiväkodin arjessa, mielestäni juuri tämä tavoite toteutui palautekyselyn kautta mistä selvisi isovanhempien tyytyväisyys päivään. Isovanhempien päivä toteutui ja sain osallistettua yhden ryhmän isovanhemmat ja lapset tässä isovanhempien päivässä. Tavoite luoda rento ja mukava ilmapiiri niin isovanhempien, lasten ja työntekijöiden kesken toteutui, muut päiväkodin työntekijät antoivat myös palautetta lämpimästä ja mukavasta tunnelmasta.

Toisena tavoitteena oli saada toiminnallisen menetelmän kautta havainnoitua isovanhempien osallisuutta päiväkodissa sekä isovanhemman ja lapsenlapsen välistä suhdetta sekä sitä, että millä mielin isovanhemmat tämän toimintakerran ottavat vastaan. Havainnointi onnistui siten, että päiväkodin johtaja seurasi isovanhempia ja kertoi toiminnan jälkeen minulle omat havainnointinsa mitä sain hyödynnettyä sekä verrattua minun omiin havaintoihini. Askartelun sekä laululeikkien aikana sain hyvin seurattua isovanhempien ja lastenlasten välistä lämmintä ja aitoa vuorovaikutusta. Palautekysely vastasi tavoitteeseen, että isovanhemmat ottivat tämän isovanhempien päivän tärkeänä ja positiivisena asiana ja sen avulla sain varmuuden siitä, että jokainen isovanhempi osallistuisi uudestaan tällaiseen tapahtumaan. Isovanhemmat pääsivät myös tutustumaan lähemmin päiväkotiympäristöön sekä ryhmän työntekijöihin, johon heillä ei välttämättä ole ollut muulloin oikein mahdollista.

Kolmantena tavoitteena oli pyrkiä saamaan tietoa isovanhempien ja lastenlasten välisestä vuorovaikutuksesta, sekä siitä, että miten tällaista voitaisiin hyödyntää tai muokata vastaisuuden varalle. Askartelun aikana sai seurattua parhaiten isovanhempien ja lasten välistä vuorovaikutusta, kun osa isovanhemmista askartelee yksin, kun taas toiset huomioivat lasta enemmän ja hyödyntävät lapsen mielikuvitusta. Vuorovaiku-

tusta tapahtui koko ajan eikä yksikään isovanhemmista jäänyt niin sanotusti takalalle. Tavoitteena luoda päiväkodille valmis toimintamalli toiminnalliseen isovanhempien päivään onnistui mielestäni hyvin, sain tehtyä sellaisen rungon, jota on helppo käyttää sellaisenaan tai muokata halutessaan, toimintamalli ei vaadi ihmeitä vaan se on helppo toteuttaa paikasta riippumatta. Lasten innokkuudesta jo siitä lähtien kun he aamulla omaa isovanhempaa odottivat, niin huomasin miten tärkeä ja erilainen päivä tämä heille oli. Joten lapset saivat myös tuntea itsensä tärkeiksi ja huomioituiksi tässä isovanhempien päivässä, mikä oli yksi tavoitteista.

Neljäntenä itselleni tavoitteena oli tutustua isovanhempiin ja heidän erilaisiin näkemyksiin, saada heidän kanssa yhteenkuuluvuuden tunne ja saada tästä aamupäivästä vinkkejä tulevaisuuteen. Tämä tavoite toteutui varsinkin toiminnallisen tuokion lopussa, kun isovanhemmat saivat jäädä tutustumaan lasten ryhmään ja heille jäi yhteistä aikaa. Koska aikaa jäi suunniteltua enemmän, niin tässä kohtaa oli minulla vastata kunnolla aikaa keskustella isovanhempien kanssa ja saada heidän kanssaan yhteenkuuluvuuden tunne. Eli oli siis kuitenkin hyvä asia, että aikataulu ei mennyt ihan suunnitelmien mukaan.

Viidentenä tavoitteena oli luoda isovanhemmille turvallinen ympäristö ilman muita häiriötekijöitä sekä hetki jolloin he voivat keskittyä olemaan vain lastenlasten kanssa. Tavoite onnistui suunnitelmien mukaan, apuna olevat työntekijät sekä päiväkodin johtaja mahdollistivat sen, että isovanhemmat saivat keskittyä vain tärkeimpään eli lasten kanssa tekemiseen ja minun ei tarvinnut esimerkiksi keittää kahvia vaan sain ainoastaan keskittyä ohjelman vetämiseen. Mahtavinta tässä toiminnan ohjaamisessa oli juuri se, kun muita ärsykeitä isovanhemman ja lapsenlapsen välillä ei ollut, he saivat keskittyä vain toisiinsa ja yhteiseen tekemiseen.

9.2 Toimintapäivän arviointi

Olen todella tyytyväinen suoritukseeni ja siihen, mitä toiminnallinen osuus sisälsi. Jälkeenpäin kun mietin, niin sisällöstä en vaihtaisi mitään pois. Päiväkoti saa tästä valmiin toimintamallin seuraavana vuonna isovanhempien päivän toteutukseen ja koska edellisenä vuonna isovanhempien päivänä ei ole ollut sen enempää ohjattua

toimintaa vaan silloin on ollut vapaata leikkiä, niin tästä opinnäytetyöstä on hyvä huomata miten paljon enemmän isovanhemmat ja lapset saavat kokemuksia, kun on ohjattua toimintaa.

Muutamalta isovanhemmalta sain palautetta siitä, miten kiva oli askarrella yhdessä lapsenlapsen kanssa ja samalla nähdä lapsen taitoja. Tuntui, että päivä meni täydellisesti, kun näki isovanhempien ja lastenlasten ilon ja läheisyyden, miten isovanhemat pitivät sylissään lapsenlapsiaan ja miten iloisia lapset olivat koko toiminnan ajan.

Kokonaisuutena koen, että päivä oli hyvin ja tavoitteiden mukaan onnistunut ja paketti pysyi hyvin hallinnassa ja langat käsissä. Haastavinta päivässä oli huomioida kaikkia tekijöitä, työntekijöiden ohjaaminen, isovanhempien huomioiminen ja lasten vahtiminen. Tilanne oli itselleni uusi ja tämän kautta tiimityön merkitys minulle kasvoi vielä entisestään, kun tässä tuli kokemus siitä, kun pitää kaikki yksin järjestää ja organisoida.

Päivän kulku meni hienosti, toiminnan aloitus onnistui ja eteni suunnitelmien mukaan. Pieniä yksityiskohtia huomasin mitkä olisivat helpottaneet toimintaa. Esimerkiksi olisi pitänyt etukäteen selvittää, että onko ryhmällä käytössään jokin merkki, jolloin lasten pitää hiljentyä ja aikuinen saa puheenvuoron. Olisin voinut myös huomioida tämän ottamalla jonkin kellon tai muun, millä olisin voinut antaa äänimerkin kun minulla on sanottavaa. Lapset olivat hyvin innoissaan isovanhemmistaan, eivätkä oikein tahtoneet kuunnella, kun minulla oli asiaa. Unohdin kertoa palautekyselyn tärkeydestä ja sen merkityksestä minulle, mikä jäi jälkeensä harmittamaan. Ilokseksi jokainen isovanhempi kuitenkin palautti palautelomakkeen. Mielestäni ajankohta oli juuri sopiva ja kellonaika hyvä, mutta jäin pohtimaan, että jos toiminta olisi ollut illalla, niin olisiko osallistujia ollut vieläkin enemmän, koska isovanhemat olivat aika nuoria ja vielä työelämässä ja osalla heistä oli kiire takaisin töihin. Kuitenkin kun tapahtuma järjestettiin päiväkodin toiminta- aikana, niin ryhmän työntekijät olivat apunani eikä heille tullut tästä lisätunteja.

9.3 Oman toiminnan arviointi

Kun isovanhempienpäivä oli ohi, niin päällimmäinen fiilis oli todella hyvä. Päiväkodin välitön palaute heti toiminnan jälkeen oli vain positiivista ja he olivat hyvin kiitollisia minulle tapahtuman järjestämisestä, myös ryhmän työntekijät olivat positiivisella mielellä ja heidän mielestään tuokio meni kokonaisuudessaan hyvin. He olivat tyytyväisiä myös siihen, että tässä oli heidän tämän syksyn isovanhempien päivä, eli heidän ei tarvitse uudelleen suunnitella ohjelmaa, kun muilla ryhmillä se on vielä edessä.

Noin viikon kuluttua menin uudestaan päiväkotiin ottamaan palautteen niin päiväkodin johtajalta kuin myös ryhmältä johon isovanhempien päivän järjestin. Ryhmän lastentarhanopettajan kanssa keskusteltaessa päällimmäisenä nousi esiin kehitysidea, jos olisi samaan aikaan työharjoittelussa, kun opinnäytetyötä tekee, niin miten helpompaa olisi suunnitella toimintaa ja samalla saisi tutustua paremmin lapsiin, heidän taitoihinsa sekä myös lasten vanhempiin ja muihin työntekijöihin. Tällöin olisi valmistelu huomattavasti helpompaa, esimerkiksi omalla kohdallani kävi niin, että työntekijöiden piti askarrella kotiin lähetettävät kutsut loppuun mutta he eivät kerennyet sitä tekemään, niin kotiin lähti vain minun tekemä kutsu eikä siinä näkynyt lasten kädenjälkeä. Jos olisin samaan aikaan ollut työharjoittelussa paikassa johon opinnäytetyön tein, niin olisin itse voinut leipoa isovanhemmille tarjottavat lasten kanssa, olisin voinut jutella vanhemmille lopputyöstäni jolloin osallistujamäärä olisi saattanut olla vielä suurempi.

Ryhmän työntekijöiden antamassa palautteessa tuli myös esille se, kun toiset lapset olivat huomattavasti nopeampia kuin toiset, joten siihen olisi voinut keksiä vielä jotain enemmän tekemistä. Joillekin lapsille isovanhemman lähteminen päivän jälkeen oli todella kova paikka, koska he eivät ole tottuneet siihen, että isovanhempi lähtee vaan yleensä isovanhemmat hakevat lapsen päiväkodista. Hyvänä vinkkinä tuli myös se, että materiaalit pitäisi aina testata, kun esimerkiksi liimapuikko ei pitänyt yhtään vaan olisi pitänyt olla Erikeeperiä. Keskustelimme myös siitä, kun ikäjakauma suurenee koko ajan mikä tuo haastetta tällaisen tapahtuman suunnittelulle. Haastetta toimintapäivänä toi myös se, kun isovanhemmat eivät vahtineet lapsenlapsia yhtään

vaan esimerkiksi joku lapsista söi kolme piparia ja me työntekijät emme tällaista kerenneet vahtimaan. Tähän olisi pitänyt enemmän kiinnittää huomiota ja ohjeistaa isovanhempia.

Osa isovanhemmista oli todella varovaisia lapsien kanssa eikä antanut esimerkiksi lapsen käyttää itse saksia vaan askartelu tehtiin paljolti mallista suoraan mallintamalla, kun taas jotkut isovanhemmista harjoitteli saksien käyttöä yhdessä lapsen kanssa. Tähän olisi ollut hyvä puuttua ja kertoa isovanhemmille, että täällä päiväkodissa lapset ovat harjoitelleet saksien käyttöä, ensikertaa varten opimme juuri sen, että isovanhempia on hyvä muistuttaa siitä, että mitä kaikkea lapset ovat päiväkodissa harjoitelleet.

Kuvassa näkyy hyvin, miten jotkut isovanhemmat auttoivat lapsia askartelemaan.

Kuva 6. Lapsi piirtää aikuisen kättä.

Päiväkodin johtajalta saamani palaute oli todella positiivista ja hän oli todella tyytyväinen toimintaan. Hänen mielestään päivä eteni hyvin ja sain pidettyä ohjat käsissäni. Keskustelimme siitä, kun isovanhempien sekä myös muiden apuna olevien työntekijöiden ohjaaminen kuului minulle, mikä oli itselleni uusi kokemus ja ajoittain haasteellista. Tällaisessa toiminnallisessa opinnäytetyössä toimitaan juuri tilanteen mukaan varsinkin, kun on lapsista kyse, on erittäin tärkeä taito kyetä toimimaan tilanteen mukaan ja joustaa tarvittaessa. Keskustelimme myös siitä, kun liima ei pitänyt mutta se ei haitannut sen enempää, koska keksimme laittaa kumilenkit tötterön päälle, niin ne pysyivät sitten ihan hyvin. Opinnäytetyössä kyse tiedottamisesta, yhteistyöstä sekä lopuksi vastaanottamisesta ja kaikista näistä suoriuduin.

Kun aloin käydä läpi palautekyselyjä, niin ilokseni huomasin, että kaikki isovanhemmat olivat palauttaneet palautekyselyn, myös nekin jotka sen kotona täyttivät.

Joten tästä voin päätellä, että onnistuin todella hyvin palautekyselyssä, se oli juuri sitä mitä toivoin eli vähän aikaa vievä, mielekäs ja yksinkertainen täyttää. Kaikki isovanhemmista osallistuisivat tällaiseen tapahtumaan uudestaan ja kaikki paitsi yksi oli sitä mieltä, että tapahtuma oli erittäin hyvin onnistunut ja yhden isovanhemman mielestä tapahtuma oli hyvin onnistunut. Moni isovanhemmista kertoi ylpeänä, että on osallistunut myös aikaisempina vuosina isovanhempien päivään. Jokainen isovanhempi joka tähän päivään osallistui, niin sai kokea sen hetken, kun on yksin tärkeänä aikuisena läsnä lapsen kanssa askartelemassa ja touhuamassa.

Kun kysyin, että olisiko isovanhempi kaivannut jotain enemmän palautekyselyn kohdassa kolme, niin eniten vastauksia tuli siitä, että mukavaa oli ja oli ihan tarpeeksi ohjelmaa sekä tutustumista. Lopussa kun kysyin, että millainen mieli tästä päivästä jäi, niin kaikilla oli hymynaama. Monet isovanhemmat kiittelivät lopuksi minua toiminnan järjestämisestä ja sanoivat, että hyvin oli onnistunut ja viihtyivät. Monet kehuivat sitä, kun lopussa oli yhteistä aikaa lapsenlapsen kanssa leikkimiseen ja ryhmään tutustumiselle, he kertoivat, että miten tärkeää se oli lapselle. Joten oli todella hyvä, että loppuun jäi enemmän aikaa kuin alun perin olin suunnitellut. Tämän opinäytetyön kautta olen saanut niin paljon uutta tulevaan työelämään, niin rohkeutta kohdata uusia ihmisiä kuin myös suoriutua uusista jännittävistä tilanteista. Juuri se isovanhempien kohtaaminen avasi silmäni siitä, miten avoimia ja lämpimiä he ovat.

Lapset oli innoissaan esitelleet lempipelejänsä isovanhemmille. Osa isovanhemmista oli täyttänyt palautekyselyn yhdessä lapsenlapsen kanssa mikä on mielestäni hieno asia, on lapsi osallistettu loppuun asti. Olen todella tyytyväinen suoritukseeni ja myös siihen mitä toiminnallinen osuus sisälsi.

Kuva 7. Lapsi piirtää isovanhemman avustuksella kynäotteessa.

Sain myös muilta päiväkodin työntekijöiltä palautetta, jotka kuulivat suunnitelmastani tai näkivät tapahtumaa, että näytti hauskalta ja rennolta tapahtumalta. Tavoite luoda rento ja mukava ilmapiiri ilman muita häiriötekijöitä jäi päällimmäisenä itselleni koko päivästä mieleen.

10 POHDINTA

Kun aloitin elokuussa opinnäytetyön työskentelyn, niin en voinut edes kuvitella mitä kaikkea se tulee sisältämään ja miten monia muutoksia pitää tehdä ennen kuin siitä tulee juuri sellainen mikä on toimiva niin tilaajalle, kohteelle kuin myös itselleni. En koe, että olisin tehnyt turhaa työtä vaan juuri sitä tarpeellista sekä kasvattavaa ja opettavaa työtä. Tämän opinnäytetyön kohdalla olen huomannut, että miten tärkeää on työstää jotain parhaansa mukaan ja kaikkensa antaneena, niin silloin sitä onnistuu.

Tämä prosessi on ollut henkisesti ja ammatillisesti todella kasvattavaa, pelkästään oikeiden lähteiden löytymisestä, uusien ihmisten tapaamiseen sekä toiminnallisen ohjauksen vetäminen ihan vieraalle yleisölle. Olen joutunut huomattavia kertoja tämän prosessin aikana joustamaan omasta ideastani ja sen jälkeen huomata, että näin sen pitikin mennä. Suurin haaste tässä itselleni oli juuri se, että kaikki ei mene kuten olin suunnitellut ja vielä loppumetreillä pitää pystyä tekemään muutoksia ja koettaa selvittää siitä siten, että se ei näkyisi paniikinomaisena toimintana.

Opinnäytetyön aloitusvaiheessa sekä myös opinnäytetyön edetessä hankalinta ja stressaavinta oli vertaistuen puute. On hyvä asia, että ei ole muita kursseja samaan aikaan ja saa vaan keskittyä opinnäytetyön kirjoittamiseen. Toisaalta jos olisi mennyt edes yksi kurssi opinnäytetyön ohella, niin olisi ehkä saanut ajoittain motivaatiota enemmän kasaan ja olisi ollut helpompi olla opettajaan yhteydessä, kun olisi ollut koulussa muutenkin. Nykypäivänä on hyvin yleistä, että jokainen valmistuu omalla ajallaan ja edetään eri tahdissa. Itse huomasin hyvin nopeasti, että kukaan luokkatovereistani ei etene oikein samaa tahtia ja en saanut kysytyä matkan varrella oikein keneltäkään apua tai saanut vertaistukea, kun sitä olisin tarvinnut. Kun yritin kysellä muilta jo eri aloilta valmistuneilta kavereiltani, niin huomasin nopeasti, että se ei kannata koska kouluilla on ihan eri säännöt ja vaatimukset. Alussa huomasin vertailevani muita opinnäytetöitä mitkä jokainen on kuitenkin yksilöllisiä ja hyvin erilaisia. Matkan varrella tajusin, että tämä on minun oma tieni ja teen sen juuri omalla tavallani, muiden töihin vertaaminen vain sekoitti ajatustani lisää. Opinnäytetyöni edetessä tuntui, että aika loppuu kesken ja harmittelin sitä, että miksen tehnyt tätä parityö-

nä. Lähihoitaja-opintojeni lopputyön tein kuitenkin ryhmätyönä, joten tämä oli uusi ja opettavainen kokemus, missä jouduin ylittämään itseni monta kertaa.

Omat haasteensa toi myös päiväkotiyhteistyökumppanina. Vastuu ja luottamus siitä, että ryhmä hoitaa omat hommansa alkoi kasaantua. Stressiä lisäsi jatkuva varmistelu siitä, että etenevätkö asiat ryhmässä sovitun aikataulun mukaan. Opin, että kaikki ei ole aina omissa käsissä. Asiaa kuitenkin helpotti se, että päiväkotiyhteistyö on minulle hyvin tuttu entuudestaan mihin olen paljon sijaisuuksia tehnyt, niin yhteydenpito oli helppoa. Jos oltiin sovittu tapaaminen työntekijöiden kanssa ja lapset esimerkiksi olivat vielä syömässä, niin sain vapaasti mennä tietokoneelle tulostamaan lasten kuvia tai niin edelleen, mitä en koe, että vieraassa päiväkodissa olisin voinut tehdä. Tästä haluan kiittää Sampaanalan päiväkodin Pingviinien ryhmän aikuisia, että he ottivat minut niin hyvin vastaan ja antoivat minun toimia vapaasti, eivätkä he ainakaan minulle kertoneet, että tämä olisi häirinnyt heidän toimintaansa. Koin, että sain hyvällä omalla tunnolla soittaa aina tarvittaessa joko ryhmään tai päiväkodin johtajalle.

Isovanhemmuudesta aiheena olen enemmän kuin tyytyväinen, koska omia isovanhempia ei itselläni ole ollut kuin todella pienennä enkä heitä oikein muista. Tämän kokemuksen myötä sain oikeasti nähdä mitä isovanhemmuus parhaimmillaan on ja mitä se lapselle merkitsee. Olen todella tyytyväinen, että tein opinnäytetyön toiminnallisena, koska siinä pääsin oikeasti haastamaan itseäni ja sain tarvittavaa kokemusta tulevaan työelämään isojen ryhmien vetämisestä. Ammatillista kasvuani tämä paransi huomattavasti, kehityin ihmisenä ja huomasin pieniä mutta tärkeitä asioita päiväkodin arjesta, esimerkiksi sen, että sovitusta aikataulusta kiinnipitämistäkin tärkeämpää on luoda lapsille rauhallinen ja kiireetön arki. Päiväkodissa ollaan lapsia varten ja sitä onkin hyvä välillä pysähtyä miettimään. En usko, että mistään muusta aiheesta olisin saanut enempää. Sain opinnäytetyön kirjoittamisen aikana uutta ja tärkeää tietoa niin varhaiskasvatuksesta, sen lainsäädännöistä sekä muista tärkeistä asioista mikä vahvistaa omaa ammatillista kasvuani. Matkan varrella tuli hetkiä, kun tajusin, että juuri tällainen lastentarhanopettaja haluan olla tulevaisuudessa ja näitä asioita on tärkeä painottaa.

Välillä tunsin olevani tiellä ja rasisitteena ryhmälle, kun toisaalta ajattelin opiskelijoiden tärkeyden ja sen, että meissä opiskelijoissa on tulevaisuus. Toivoisin, että tule-

vaisuudessa arvostettaisiin opiskelijoita enemmän ja kiireisen arjen keskellä huomioidaisiin meidät ja annettaisiin meille ohjausta ja aikaa. Hienointa tässä prosessissa oli huomata kehittyväni siinä, että kaiken ei tarvitse mennä juuri siten, kuin olen suunnitellut. Toiminnallisessa osuudessa tuli hetki, jolloin huomasin, että nyt ei kannata väkisin keksiä mitään lisää, vaan tarttua hetkeen ja ymmärtää, että suunnitelmien muutos ei ole epäonnistumista.

Tässä opinnäytetyössä pystyin hyödyntämään aikaisempaa kokemustani päiväkodissa ja tuttuja menetelmiä joita olen aikaisemmin käyttänyt esimerkiksi käden piirtäminen askartelussa. Sain luotua isovanhemmille ja lapsille yhteisen ja tärkeän hetken jonka he toivottavasti muistavat vielä pitkään. Opinnäytetyön prosessi lähti siitä, että aloin tutkimaan lähteitä isovanhemmudesta, että mitä se nykypäivänä oikein tarkoittaa. Itselläni on kokemus siitä, että isovanhempi on yli 80- vuotias huonosti liikkuva vanhus, joka ei todellakaan ole työelämässä, saati sitten harrastuksissa. Tämä oli iso herätys tässä prosessissa, kun tajusin, että isovanhemmat voivat olla 50- vuotiaita tai jopa nuorempia ja siitä lähdin työstämään toiminnallista osuutta. Jo pelkästään kotivälille lähetettävään kutsuun etsimäni kuva oli aika haaste. Halusin laittaa kutsuun kuvan, jotta se herättäisi kiinnostusta mutta millainen kuva olisi. Esim. vanhus kävelykeppiä pitäen olisi liian yleistävä, koska suurimmalla osalla isovanhemmista voi olla, ettei ole mitään apuvälineitä käytössään, joten löysin suloisen elefantti kuvan, mikä kuvastaa mielestäni isovanhemmuuden ja lapsen välistä läheisyyttä ja se sopi minun toiminnallisen osuuteni sisältöön juuri sopivasti.

Tärkeintä tässä opinnäytetyössäni oli oivallus siitä, että miten tärkeitä lapsille on lasten muut läheiset ihmiset ympärillä kuten isovanhemmat. Huomasin toiminnallisen osuuden aikana isovanhemman ja lapsenlapsen välillä monia hetkiä ja kosketuksia, joiden takia tämä opinnäytetyö tehtiin.

LÄHTEET

- Arajärvi, T. 1995. Hyvä Isovanhemmuus. Porvoo: WSOY.
- Fågel, S., Rotkirch, A. & Söderling, I. 2010. Farkkumummoja ja pehmoaareja – uusia ikkunoita isovanhemmukseen. Helsinki: VL-Markkinointi Oy
- Hakkola, K., Laitinen, S. & Ovaska Airasmaa, M. 1991. Lasten taidekasvatus. Helsinki: Kirjayhtymä.
- Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. 2007. Tutki ja kirjoita. Keuruu: Otavan Kirjapaino Oy.
- Hujala, E., Puroila, A-M., Parrila- Haapakoski, S. & Nivala, V.1998. Päivähoidosta varhaiskasvatukseen. Jyväskylä: Gummerus kirjapaino Oy.
- Hujala, E. (1999). Laadunhallinta varhaiskasvatuksessa (2. p. ed.). Oulu: Oulun yliopisto, varhaiskasvatuskeskus.
- Ijäs, K. 2006. Ikääntyvän ihmissuhteet. Helsinki: Kirjapaja.
- Ijäs, K. 2004. Isovanhemmat muutosten keskellä. Helsinki: Kirjapaja Oy.
- Kaskela, M., & Kekkonen, M. (2006). Kasvatuskumppanuus kannattelee lasta: Opas varhaiskasvatuksen kehittämiseen. Helsinki: Stakes
- Koivunen, P-L. 2009. Hyvä päivähoito- Työkaluja sujuvaan arkeen. Juva: PS- kustannus.
- Kylämummit ja- vaarit. Mannerheimin Lastensuojeluliiton internetsivut. Viitattu 20.9.2016 <http://www.mll.fi/vanhempainnetti/kylamummit/>
- Laki lasten päivähoidosta 19.1.1973/36 muutoksineen. Viitattu 10.9.2016. <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1973/19730036>
- Lehtinen, A. 2000. Lasten kesken. Jyväskylä: Jyväskylän yliopistopaino.
- Lehtinen, A-R. 2000. Lasten kesken- Lapset toimijoina päiväkodissa. Jyväskylä: Jyväskylän yliopistopaino.
- Nivalainen, K. & Mikkola, P. 2009. Lapselle hyvä päivä tänään. Saarijärvi: Pedatieto.
- Nurmi, S. & Rantala, K, 2011. Näyn & Kuulun- Lapsen etu ja osallisuus. Keuruu: Otavan Kirjapaino Oy.
- Opetushallituksen www- sivut. Viitattu 15.9.2016 http://www.oph.fi/koulutus_ja_tutkinnot/varhaiskasvatus
- Pihlaja, J. 2001. Tutkielmaa tekemään. Lahti: SOCEDA

Rauman kaupunki. Kasvatus- ja opetustoimi. Varhaiskasvatus. Sampaanalan päiväkotien. Päiväkodin esite. 2015.

Rauman kaupungin varhaiskasvatussuunnitelma. 2013. Kasvatus- ja opetuslautakunta. Viitattu 30.10.2016.

http://www.rauma.fi/sites/default/files/atoms/files/vasu_lapsi_kasvun_polulla_raumalla.pdf

Roos, P. 2015. Lasten kerrontaa päiväkotiarjesta. Tampere: Suomen Yliopistopaino Oy.

Rotkirch, A. 2014. YHDESSÄ- lapsen kasvatus ei ole yksilölaji. Helsinki: WSOY.

Salomaa, H., Polón, I. & Tuunanen, M. 2013. Mummojen touhuja, vaarien touhuja. Helsinki: Schildts & Söderströms.

Sassi, P., Tarkkonen, T. & Vaijärvi, K. 2008. Lapsi ja isovanhemmat – Puheenvuoroja isovanhemmudesta. Espoo: Cultura oy.

Strandell, H. 1995. Päiväkotien lasten kohtaamispaikkana. Tampere: Tammer paino Oy.

Tanskanen, A, 2014. Isovanhemmat, vanhempien lastenhankinta ja lasten hyvinvointi- Väestöntutkimuslaitoksen julkaisusarja D 60/2014. Helsinki: Väestöntutkimuslaitos, väestöliitto.

Terveystieteiden tutkimuskeskuksen www- sivut. Viitattu 16.9.2016.

<https://www.thl.fi/fi/web/lastensuojelun-kasikirja/tyoprosessi/lasten-osallisuus>

Turun Yliopiston www- sivut. Kasvatustieteen maisteri/ Tohtorikoulutettava Saija Tanhuanpää. Viitattu 20.9.2016

https://www.avi.fi/documents/10191/5092019/Saija_Tanhuanpaa_20.4.16/3503cf26-3ec5-48ef-9284-2f6079bd61a3

Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet. 2005. Helsinki: Stakes. Viitattu 15.9.2016.

<http://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/77129/Varhaiskasvatussuunnitelmanperusteet.pdf?sequence=1>

VASU (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet). (2005). Sosiaali- ja terveysalan tutkimus ja kehityskeskus, Oppaita 56.

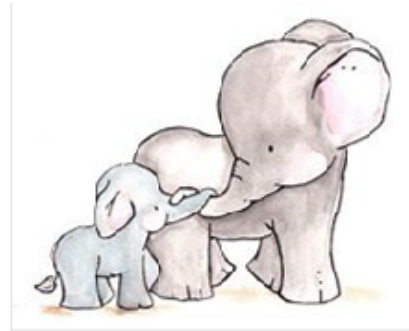
Venninen, T., Leinonen, J., Rautavaara- Hämäläinen, M & Purola, K. 2011. Lasten vanhempien ja henkilökunnan osallisuus pääkaupunkiseudun päiväkodeissa. Socca pääkaupunkiseudun sosiaalialan osaamiskeskus. Viitattu 26.10.2016

http://www.socca.fi/files/1618/Lasten_vanhempien_ja_henkilokunnan_osallisuus_paaikaupunkiseudun_paivakodeissa_2011.pdf

Virtuaali Ammattikorkeakoulu www- sivut. Viitattu 29.9.2016

<http://www2.amk.fi/digma.fi/www.amk.fi/opintojaksot/030906/1113558655385/1154602577913/1154670359399/1154756862024.html>

KUTSU

Hei _____ kotiväki
 Kutsun _____ yhdessä
 isovanhempier/ isovanhemman kanssa

Sampaanalan Päiväkodin Pingviinien ryhmän Isovanhempien päivään.

21.9.2016 klo: 9-11

- Ohjelmassa mm. yhteistä askartelua, leikkejä sekä lauluja.
- Kahvitarjoilu

Päivän järjestävät yhdessä Pingviinien ryhmän henkilökunta ja opiskelija Maija-Pauliina Jussila Satakunnan Ammattikorkeakoulusta.

Lämpimästi Tervetuloa!

Palautathan alla olevan kaavakkeen viimeistään **14.9** Pingviinien ryhmän aikuisille.

.....
 Lasten nimi/nimet _____

Perheestämme osallistuu (määrä) isovanhempaa

Meiltä ei osallistu yhtään isovanhempaa

Allergioita Kyllä Ei

Allergiat: _____

Hyvä Kotiväki!

Tein lopputyönäni Pingviinien ryhmään isovanhempien päivän. Kuvasimme ja teimme yhdessä lasten kanssa kirjanmerkit, koska lukeminen on todella tärkeää niin lapsille kuin myös aikuisille muun muassa yhteisen hetken takia. Kirjamerkin voi pitää itse tai sen voi antaa jollekin läheiselle aikuiselle. Kirjamerkki voi lisätä lapsen innostusta lukemiseen.

*Kuvassa hiipii kettu, metsään paistaa kuu...
Sivu sivulta maailma lapselle avautuu.*

Kaksi-kolmivuotiaan kyselyinto huimaa: ensin tulevat *mikä, mitä* ja *missä* ja lopulta *miksi* kysymykset. Maailmanvalloittajan sanavarasto karttuu, lapsi juttelee mielellään, ja kolmivuotiaana hän osaa jo puhua menneestä sekä tulevasta. Kuvakirjat, lelukirjat, sadut, tarinat ja runot kelpaavat kaikki. Yksilölliset erot ovat tässä iässä isoja, mutta jos jokin kirja ei kiinnosta, niin sen huomaa lapsesta. Ja se lemppari pitää lukea yhä uudestaan.

Neljännestä ikävuodesta lähtien lapsen kieli kehittyy tosi nopeasti, samoin myös muisti. Viikari käyttää kaikkien sanaluokkien sanoja ja viisivuotiaana osaa pääosin niiden taivutussysteemin. Lapsi haluaa myös tietää enemmän kuin kymmenen aikuista osaa edes vastata. Monen kiinnostus kirjaimiin herää tässä iässä ja oman nimen kirjoittaminen saattaa onnistua. Riimittely riemastuttaa. Sadut kiehtovat ja mm. vaara kutkuttaa.

”Kani”, sanoi Puh itsekseen. ”Kani on sellainen, että hänen kanssaan on mukava puhua. Hän puhuu järkevästä asioista. Hän ei käytä kummallisia ja vaikeita sanoja niin kuin Pöllö. Hän käyttää yksinkertaisia ja helppoja sanoja, sellaisia kuin: ”Maistuisiko ruoka?” ja Ole hyvä, Puh”. Eiköhän olisi kaikkein viisainta mennä tapaamaan kania.”

Terveisin:

Opiskelija Maija-Pauliina Jussila

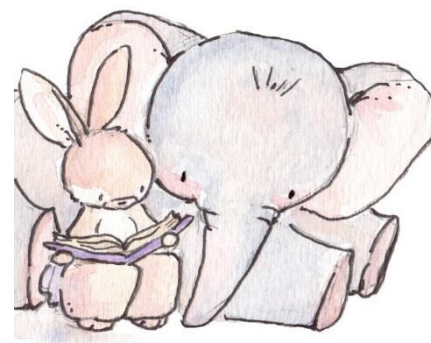
LIITE 3

PALAUTEKYSELY

1) Osallistuisitko tällaiseen tapahtumaan uudestaan?

- Kyllä
- En
- En osaa sanoa

Perustelut:

2) Miten hyvin mielestäsi tapahtuma oli onnistunut?

- Erittäin hyvin
- Hyvin
- Melko hyvin

Perustelut:

3) Olisitko kaivannut jotain enemmän? Esim. lisää/selkeämpää ohjausta, oliko toimintaa tarpeeksi ja oliko se mielekästä?

4) Millainen mieli sinulle/ teille jäi tästä päivästä (rastita vaihtoehto)

Palautathan lomakkeen Pingviinien aikuisille viimeistään 27.9

Kiitos jo etukäteen palautteesta!

Terveisin: Opiskelija Maija-Pauliina Jussila